

**I. ULUSLARARASI KONSERVASYON ve RESTORASYON
ÖĞRENCİLERİ SEMPOZYUMU**

**I. INTERNATIONAL CONSERVATION and RESTORATION
STUDENTS SYMPOSIUM**

09-10 Nisan 2019
09-10 April 2019

Yer: İstanbul Üniversitesi Prof. Dr. Fuat Sezgin Kongre ve Kültür Merkezi
Place: Istanbul University Prof. Dr. Fuat Sezgin Congre and Culture Center

SEMPOZYUM PROGRAMI & BİLDİRİ KİTAPÇIĞI
SYMPOSIUM PROGRAMME & ABSTRACTS BOOKLET

Düzenleme: Derya TALAY & Kübra İYİSAN

İSTANBUL - 2019

SEMPOZYUM PROGRAMI

I. Gün / 09.04.2019 Salı

08.30 - 09.30 Kayıt ve Kokteyl

09.30 - 09.50 İBB Oda Müziği Konseri

09.50 - 10.20 **Açılış ve Protokol Konuşmaları**

Prof. Dr. Hayati DEVELİ

Prof. Dr. Ufuk KOCABAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Namık KILIÇ

Derya TALAY

I. Oturum / Oturum Başkanı: Ekmel Nur DOĞAN

10.20 - 10.35 Arkeolojik Seramik Buluntuların Arkeometrik Yöntemlerle İncelenmesi - Meltem TAŞ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

10.35 - 10.50 Klazomenai'de Seramik Koruma-Onarım Çalışmaları - Burcu İmren BARAN, Ankara Üniversitesi

10.50 - 11.05 Ankara Kazan'da Bulunmuş Kazan Pithos'un Restorasyon Uygulamaları - Dilek YILDIZ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

11.05- 11.20 Yıldız Teknik Üniversitesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü Çalışmaları - Mehveş Göksü GÖKMEN, Yıldız Teknik Üniversitesi

11.20 - 11.40 Tartışma / Çay - Kahve Arası

II. Oturum / Oturum Başkanı: Elif Naz ÜÇER

11.40 - 11.55 Tarihin Tozlu Sayfaları, Kağıt Eserlerde Bozulma Çeşitleri, Onarım ve Tedavi Yöntemleri - Kevser GÖRGÜLÜ UÇAR, İstanbul Üniversitesi

11.55 - 12.10 Yazma Eserlerde Restorasyon ve Konservasyon Süreci - Sema Nur ÇELİK - Melek ERTAŞ - Hazal UÇAN, Batman Üniversitesi

12.10 - 12.25 Traditional Preservation of Books and Manuscripts in Ottoman Libraries - Negar KAZEMİPOURLEILABADI, Kadir Has Üniversitesi

12.25 - 14.00 Tartışma / Yemek Arası

III. Oturum / Oturum Başkanı: Kübra İYİSAN

14.00 - 14.15 Yağlı Boya Tablolarda Arkeometrik Analizlerin Önemi - Aysenur YILMAZ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

14.15 - 14.30 Portrait of Mr. Miguel Moral de Lopez, an Example of Thereuse of Canvases in New Spain - Natalia MEZA - Sofia TERAN, National School

14.30 - 14.45 Feyhaman Duran İmzalı "İstanbul Üniversitesi Senato Odası" Tablosunun Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları - Seda KARTAL, İstanbul Üniversitesi

14.45 - 15.00 Yağlı Boya Tablolarda Restorasyon Öncesi Belgeleme Yöntemleri - Zeynep ERGEÇ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

15.00 - 15.20 Tartışma / Çay - Kahve Arası

IV. Oturum / Oturum Başkanı: Özgün Öykü ŞANLI

- 15.20 - 15.35 Arkeolojik Kazı Alanlarında Duvar Sıvası ve Resmine Uygulanan Temel Koruma ve Onarım Yöntemleri - Nesrin AYDOĞAN İŞLER - Özge KARADENİZ - Rabia GÜMÜŞ, Ankara Üniversitesi
- 15.35 - 15.50 Pergamon Antik Kenti Attalos Evi'nde Bulunan Duvar Resmi Restorasyonu - Damla KARABOYA, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- 15.50 - 16.05 Türkiye'de ve İspanya'da Duvar Resimlerinin Kaldırılması - Özge Nur Yıldırım - Agustín Muncio DIAZ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- 16.05 - 16.20 TSM Harem, Valide Dairesindeki Duvar Resmi Restorasyonu ve Konservasyonu Uygulamaları - Elif Naz ÜÇER, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
- 16.20 - 16.40 Tartışma / Çay - Kahve Arası

V. Oturum / Oturum Başkanı: Rotinda ÇETİN

- 16.40 - 16.55 Silika Jel ve Bağlı Nem Kontrolünde Silika Jelin Kullanımı - Ceren YILMAZ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- 16.55 - 17.10 Yazma Eserlerin Müze Ortamında Sergilenmesi ve Önleyici Koruma - Melek Büşra ERKEN - Damla YILDIRIM, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- 17.10 - 17.25 Taşınabilir Arkeolojik Kültür Varlıklarında Önleyici Korumaya Yönelik Paketleme Yöntemleri - Sibel ÇETİNKAYA, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- 17.25 - 17.40 Ayasuluk Tepesi ve St. Jean Anıtı 2018 Yılı Depo Eserleri Konservasyon Çalışmaları - Kemal DALLIK, İstanbul Gelişim Üniversitesi

2. Gün / 10.04.2019 Çarşamba

I. Oturum / Oturum Başkanı: Ekrem Tufan ÜN

- 09.00 - 09.15 Parion Antik Kenti Odeion Binası ve Güney Tavşandere Nekropolis'i Koruma Onarım Çalışmaları - Ekmel Nur DOĞAN - Sümeyye Seda SEYREKOĞLU - Tuba İrem YÜKSEL, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- 09.15 - 09.30 İlsu Barajı Altında Kalacak Tarihi Hasankeyf Yapılarının Yerinde Koruma Çalışmaları - Nazlı YALÇIN - Sümeyye ÖNDEŞ, Batman Üniversitesi
- 09.30 - 09.45 Zeynel Bey Türbesi'nin Taşınması - Tuba EPSAMLI - Rotinda ÇETİN, Batman Üniversitesi
- 09.45 - 10.00 İstanbul Arap Camii Konservasyon ve Restorasyon Önerileri - Melike ÇÜRGÜÇ, İstanbul Gelişim Üniversitesi
- 10.00 - 10.20 Tartışma / Çay - Kahve Arası

II. Oturum / Oturum Başkanı: İrem AKTAŞ

- 10.20 - 10.35 Erzurum Müzesinden Kompozit Bir Kamanın Koruma ve Onarımı - Ömer KOÇAL, Ankara Üniversitesi
- 10.35 - 10.50 Bakır Alaşımı Eserlerde Görülen Bozulmalar ve Nedenleri - Aslı ARIK, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- 10.50 - 11.05 Arkeolojik ve Tarihi Metallerin İncelenmesinde Kullanılan Arkeometrik Yöntemler - Atalay KARATAK, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- 11.05 - 11.20 Hattuşa'nın Tarihsel Süreci ve 2014-2018 Yılları Arasındaki Genel Konservasyon ve Restorasyon Çalışmaları - Burak SÖYLEMEZ - Emirhan ÇETİNKAYA - İrem Şükran NOGAY, İstanbul Üniversitesi
- 11.20 - 11.40 Tartışma / Çay - Kahve Arası

III. Oturum / Oturum Başkanı: Kardelen ARİN

- 11.40 - 11.55 Yenikapı Batıkları - Laboratuvarda Belgeleme - Çisil ŞANLİGENÇLER - Büşra ARI, İstanbul Üniversitesi
- 11.55 - 12.10 Yenikapı 29 Batığının Bozulma Durumunun Değerlendirilmesi - Cem AKGÜN, İstanbul Üniversitesi
- 12.10 - 12.25 Yenikapı Batıklarında Polietilen Glikol Ön Emdirmesi Sonrası Vakumlu Dondurarak Kurutma Uygulaması - Hilal GÜLER - Osman Haktan UYGUN, İstanbul Üniversitesi
- 12.25 - 12.40 Yenikapı Batıklarında Melamin Formaldehit Uygulaması - Sedef ÖZTÜRK, İstanbul Üniversitesi
- 12.40 - 14.00 Tartışma / Yemek Arası

IV. Oturum / Oturum Başkanı: Taner ÖZGÜR

- 14.00 - 14.15 Günümüz Sanat Eserlerinin Koruma ve Onarım Uygulamalarına Farklı Bakış Açıları - Serpil ÇETİNKAYA, İstanbul Üniversitesi
- 14.15 - 14.30 Geçmişten Günümüze Köprü: Koruma - Gizem ERTEN, İstanbul Üniversitesi
- 14.30 - 14.45 Çağdaş Eserlerin Konservasyonu ve Restorasyonu Teorisi Üzerine Bir İnceleme - Zeynep ALP, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
- 14.45 - 15.00 İnternet ve Sosyal Medyanın Koruma Onarım Bilincini Geliştirme ve Eğitimi Üzerindeki Olumlu - Olumsuz Etkileri - Barış Can BECERİR, İstanbul Üniversitesi
- 15.00 - 15.20 Tartışma / Çay - Kahve Arası

V. Oturum / Oturum Başkanı: Nevin ATEŞ

- 15.20 - 15.35 Türk Vakıf Hat Sanatları Müzesi'nde Yazma Eserlerde Cilt Restorasyonu ve Konservasyonu - Mert SAĞLAM, İstanbul Üniversitesi
- 15.35 - 15.50 Taşınmaz Kültür Varlığının Taşınabilirliği "Mozaik" - Ebru EREZ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- 15.50 - 16.05 Tarihi Yapıların Cephelelerinde Kullanılan Doğal Taşlarda Yapılan Konservasyon Çalışmalarının İrdelenmesi - Zeynep Sena KARKAŞ, İstanbul Teknik Üniversitesi
- 16.05 - 16.25 Tartışma / Çay - Kahve Arası

VI. Oturum / Oturum Başkanı: Şule DİRİLEN

- 16.25 - 16.40 El Yazmalarını Koruma ve Onarım Dersi Kapsamında 12. ve 17. yy'a Ait İki El Yazması Eserin Koruma ve Onarımı - Felek ÖZKAN - Melike ASLAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- 16.40 - 16.55 Kitap Şifhanesi ve Arşiv Dairesi Başkanlığı Biyoloji Laboratuvarı Çalışmaları ve Yazma Eserlerde Biyolojik Bozulmaların Değerlendirilmesi - Esra KELEŞ, İstanbul Kültür Üniversitesi
- 16.55 - 17.10 Restorasyonda 3D Yazıcıların Kullanımı - Serkan ÖZÇELİK, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- 17.10 - 17.30 Sonuç Bildirgesinin Okunması - Emre Veysel ŞENER, İstanbul Üniversitesi
- 17.30 - 18.30 Tanıtım Sunumları - Seçim

3. Gün / 11.04.2019 Perşembe

- 09.00 - 12.00 Prof. Dr. Ufuk KOCABAŞ ve Dr. Öğr. Üyesi Namık KILIÇ Eşliğinde Yenikapı Batıkları Uygulama ve Araştırma Laboratuvarı Gezisi

SYMPOSIUM PROGRAM

1. Day / 09.04.2019 Tuesday

- 08.30 - 09.30 Registration and Cocktail
- 09.30 - 09.50 İBB Chamber Music Concert
- 09.50 - 10.20 **Welcoming and Opening Remarks**
Prof. Dr. Hayati DEVELİ
Prof. Dr. Ufuk KOCABAŞ
Asst. Prof. Dr. Namık KILIÇ
Derya TALAY
- Session I / Chair: Ekmel Nur DOĞAN**
- 10.20 - 10.35 Investigation of Archaeological Ceramic Findings by Archaeometric Methods - Meltem TAŞ, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 10.35 - 10.50 Ceramic Conservation - Restoration Work at Klazomenai - Burcu İmren BARAN, Ankara University
- 10.50 - 11.05 Restoration Processes of Kazan Pithos Found in Ankara Kazan - Dilek YILDIZ, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 11.05 - 11.20 Yıldız Technical University Faculty of Architecture Department of Conservation and Restoration of Cultural Property - Mehveş Göksü GÖKMEN, Yıldız Technical University
- 11.20 - 11.40 Discussion / Tea and Coffee Break
- Session II / Chair: Elif Naz ÜÇER**
- 11.40 - 11.55 Types of Deterioration of Paper Works and Restoration and Conservation Techniques - Kevser GÖRGÜLÜ UÇAR, Istanbul University
- 11.55 - 12.10 Restoration and Conservation Process in Manuscript - Sema Nur ÇELİK - Melek ERTAŞ - Hazal UÇAN, Batman University
- 12.10 - 12.25 Traditional Preservation of Books and Manuscripts in Ottoman Libraries - Negar KAZEMİPOURLEILABADI, Kadir Has University
- 12.25 - 14.00 Discussion / Lunch Break
- Session III / Chair: Kübra İYİSAN**
- 14.00 - 14.15 The Importance of Archaeometric Analysis in Oil Paintings - Ayşenur YILMAZ, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 14.15 - 14.30 Portrait of Mr. Miguel Moral de Lopez, an Example of Thereuse of Canvases in New Spain - Natalia MEZA - Sofia TERAN, National School
- 14.30 - 14.45 Regarding Restoration and Conservation Works on The Painting Named After 'Senate Room Of Istanbul University, 1949' Created By Feyhaman Duran - Seda KARTAL, Istanbul University
- 14.45 - 15.00 Pre-Restoration Methods in Oil Painting Tables - Zeynep ERGEÇ, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 15.00 - 15.20 Discussion / Tea and Coffee Break

Session IV / Chair: Özgün Öykü ŞANLI

- 15.20 - 15.35 The Implementing Methods of the Basic Protection and Restoration on the Wall Plaster and Wall Painting in the Archaeological Excavation Areas - Nesrin AYDOĞAN İŞLER - Özge KARADENİZ - Rabia GÜMÜŞ, Ankara University
- 15.35 - 15.50 Wall Painting Restoration at Attalos House, Ancient City of Pergamon - Damla KARABOYA, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 15.50 - 16.05 Removal of Wall Paintings in Turkey and Spain - Özge Nur Yıldırım - Agustin Municio DIAZ, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 16.05 - 16.20 Restoration and Conservation Applications on the Wall Paintings in the Queen Mother Flat Located at Harem of Topkapı Palace Museum - Elif Naz ÜÇER, Mimar Sinan Fine Art University
- 16.20 - 16.40 Discussion / Tea and Coffee Break

Session V / Chair: Rotinda ÇETİN

- 16.40 - 16.55 Silica Gel and Controlling the Relative Humidity Values with Silica Gel - Ceren YILMAZ, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 16.55 - 17.10 Exhibition and Preventive Conservation of Manuscripts in Museums - Melek Büşra ERKEN - Damla YILDIRIM, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 17.10 - 17.25 Packaging Methods for Preventive Conservation in Portable Archaeological Heritage - Sibel ÇETİNKAYA, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 17.25 - 17.40 St. Jean's Monument and Ayasuluk Hill Conservation of Warehouse Works - 2018 - Kemal DALLIK, İstanbul Gelişim University

2. Day / 10.04.2019 Wednesday

Session I / Chair: Ekrem Tufan ÜN

- 09.00 - 09.15 Restoration and Conservation Process of the Odeion Building and the Necropolis of Tavşandere in the South in the Ancient City of Parion - Ekmel Nur DOĞAN - Sümeyye Seda SEYREKOĞLU - Tuba İrem YÜKSEL, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 09.15 - 09.30 In-situ Conservation Efforts of Historical Hasankeyf Structures To Be Submerged By Ilısu Dam - Nazlı YALÇIN - Sümeyye ÖNDEŞ, Batman University
- 09.30 - 09.45 The Relocation of Zeynel Bey Tomb - Tuba EPSAMLI - Rotinda ÇETİN, Batman University
- 09.45 - 10.00 İstanbul Arab Mosque Conservation and Restoration Recommendations - Melike ÇÜRGÜÇ, İstanbul Gelişim University
- 10.00 - 10.20 Discussion / Tea and Coffee Break

Session II / Chair: İrem AKTAŞ

- 10.20 - 10.35 Conservation - Restoration of a Composite Dagger from Erzurum Museum - Ömer KOÇAL, Ankara University
- 10.35 - 10.50 The Deterioration of Copper Alloy Objects and Causes - Aslı ARIK, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 10.50 - 11.05 Archaeometric Methods Used in Examination of Archaeological and Historical Metals - Atalay KARATAK, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 11.05 - 11.20 Hattusa's Historical Process and General Conservation - Restoration Works Between 2014-2018 - Burak SÖYLEMEZ - Emirhan ÇETİNKAYA - İrem Şükran NOGAY, Istanbul University
- 11.20 - 11.40 Discussion / Tea and Coffee Break

Session III / Chair: Kardelen ARİN

- 11.40 - 11.55 Yenikapı Shipwrecks - Documentation in Laboratory - Çisil ŞANLIGENÇLER - Büşra ARI, Istanbul University
- 11.55 - 12.10 The Evaluation of the Deterioration Status of Yenikapı 29 Shipwreck - Cem AK-GÜN, Istanbul University
- 12.10 - 12.25 Polyethylene Glycol Pre-Impregnation and Vacuum Freeze Drying Method - Hilal GÜLER - Osman Haktan UYGUN, Istanbul University
- 12.25 - 12.40 Application of Melamine Formaldehyde in Yenikapı Shipwrecks - Sedef ÖZTÜRK, Istanbul University
- 12.40 - 14.00 Discussion / Lunch Break

Session IV / Chair: Taner ÖZGÜR

- 14.00 - 14.15 Different Perspectives on Conservation and Restoration Applications of Contemporary Art Works - Serpil ÇETİNKAYA, Istanbul University
- 14.15 - 14.30 The Concept of Conservation from Past to Present - Gizem ERTEN, Istanbul University
- 14.30 - 14.45 A Study on the Conservation and Restoration Theory of Contemporary Art - Zeynep ALP, Mimar Sinan Fine Art University
- 14.45 - 15.00 The Detrimental and Positive Impacts of the Internet and Social Media on Building up Conservation/Restoration Awareness and Education - Barış Can BECERİR, Istanbul University
- 15.00 - 15.20 Discussion / Tea and Coffee Break

Session V / Chair: Nevin ATEŞ

- 15.20 - 15.35 The Restoration and Conservation of Bookbindings of the Manuscripts in the Museum of Turkish Calligraphy Art - Mert SAĞLAM, Istanbul University
- 15.35 - 15.50 Portability of Immoveable Cultural Property "Mosaic" - Ebru EREZ, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 15.50 - 16.05 Investigation of Conservation Studies on Natural Stones Used in Facades of Historical Buildings - Zeynep Sena KARKAŞ, Istanbul Technical University
- 16.05 - 16.25 Discussion / Tea and Coffee Break

Session VI / Chair: Şule DİRİLEN

- 16.25 - 16.40 Conservation and Restoration of the 12th and 17th Century Manuscripts at the Scope of the Manuscripts Conservation and Restoration Course - Felek ÖZKAN - Melike ASLAN, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 16.40 - 16.55 The Evaluation of Biological Deteriorations on Manuscripts and the Studies of Biology Laboratory in Department of Manuscript Conservation and Archives - Esra KELEŞ, Istanbul Kültür University
- 16.55 - 17.10 The Use of 3D Printers in Restoration - Serkan ÖZÇELİK, Ankara Hacı Bayram Veli University
- 17.10 - 17.30 Closing Remarks - Emre Veysel ŞENER, Istanbul University
- 17.30 - 18.30 Presentations - Election

3. Day / 11.04.2019 Thursday

- 09.00 - 12.00 Excursion to Yenikapı Shipwrecks Research Center Laboratory accompanied by Prof. Dr. Ufuk Kocabaş and Asst. Prof. Dr. Namık Kılıç

ICORESS 2019

ORGANİZASYON KOMİTESİ ORGANIZING COMMITTEE

Sempozyum Koordinatörü / Symposium Coordinator
Derya Talay

Bilimsel Komite / Scientific Committee

Prof. Dr. Bekir Eskici, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Erol Kılıç, İstanbul Gelişim Üniversitesi
Prof. Dr. Gülriz Kozbe, Batman Üniversitesi
Prof. Dr. Ömer Yiğit Aral, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Dr. Selçuk Şener, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Ufuk Kocabaş, İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Akın Akyol, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Cemile Kaptan Bazıyar, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Doç. Dr. Gülder Emre, İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Nevra Ertürk, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Aslı Gökçe Kılıç, İstanbul Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ayşem Yanar, Ankara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Drağsan Uğuryol, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Feryal Söylemezoğlu, Ankara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi İlknur Türkoğlu, İstanbul Gelişim Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Fevzi Uğuryol, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Namık Kılıç, İstanbul Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Müyesser Nilüfer Kiraz, İstanbul Üniversitesi
Araş. Gör. Dr. Berna Çağlar Eryurt, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Öğr. Gör. Mustafa Serdar Akgönül, Batman Üniversitesi
Öğr. Gör. Oğuz Emre Kayser, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Araş. Gör. Esra Sayın, İstanbul Gelişim Üniversitesi
Araş. Gör. Taner Güler, İstanbul Üniversitesi
Arkeolog Derya Talay, İstanbul Üniversitesi

Düzenleme Kurulu / Organization Committee

Derya Talay
Emirhan Çetinkaya
Emre Veysel Şener
Gizem Erten
İrem Aktaş
Kübra İyisan
Melike Özer
Özgün Öykü Şanlı
Selin Yüzbaşıoğlu
Şule Dirilen

ORTAKLAR PARTNERS

İstanbul Üniversitesi / Istanbul University

Ankara Üniversitesi / Ankara University

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi / Ankara Hacı Bayram Veli University

Batman Üniversitesi / Batman University

İstanbul Gelişim Üniversitesi / Istanbul Gelişim University

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi / Mimar Sinan Fine Arts University

Yıldız Teknik Üniversitesi / Yıldız Technical University

İstanbul Büyükşehir Belediyesi / Istanbul Metropolitan Municipality

Seta Restorasyon Konservasyon

Arkeolojik Kazı Alanlarında Duvar Sıvası ve Resmine Uygulanan Temel Koruma-Onarım Yöntemleri

Rabia GÜMÜŞ¹
Özge KARADENİZ²
Nesrin AYDOĞAN İŞLER³

Özet

Arkeolojik kazı alanında koruma etkin, önleyici ve ilk yardım müdahaleleri olmak üzere üç yöntemin tek tek ya da birlikte uygulanması ile gerçekleştirilir. Kazı alanında korumanın başarısı, uygulayıcıların bilgi ve becerisi ile kullanılan malzemenin kalitesinin yanı sıra doğru ve etkin bir planlamanın yapılmasına bağlıdır. Kazı alanında korumanın başarısında rol alan önemli bir diğer etmen ise koruma-onarım meslek elemanı ile arkeoloğun iş birliği içinde çalışmalarınıdır. Kazı alanında koruma planlaması uzman konservatör tarafından kazı başkanı, açma sorumluları ve kazı mimarı ile iş birliği içinde hazırlanmalıdır. Ancak etkin koruma, karmaşık önleyici koruma yöntemleri ile ilk yardım müdahaleleri yalnızca yüksek öğretim kurumlarının ilgili bölümlerinden mezun koruma ve onarım meslek elemanları tarafından uygulanmalıdır. Bu nedenle kazı alanında ve/veya kazı koruma onarım laboratuvarında kazı süresince en az bir konservatör-restoratör bulunmalıdır.

Arkeolojik kazı alanında duvar sıvası/resmi koruma ve onarımının birinci aşaması planlamadır. Bu planlama kazı başlamadan en az 6 ay önce yapılması gereken kazı alanında koruma planlamasının bir parçasıdır. Kazı alanında in-situ korunmasına karar verilen duvar sıvası/resmine uygulanacak koruma ve onarım yöntemleri, ilk yardım müdahaleleri ile etkin ve önleyici koruma uygulamalarından oluşur.

Bu bildirinin amacı, arkeolojik kazı alanında koruma ve onarım yöntem ve planlamasına ilişkin temel bilgileri verdikten sonra, kazı alanlarında in-situ olarak korunan duvar sıvaları-resimlerine uygulanan temel koruma ve onarım yöntemlerini ilk yardım müdahaleleri, etkin ve önleyici koruma olmak üzere üç ana başlık altında inceleyerek, yapılan uygulamaları örnekleri ile sunarak katılımcılarla bilgi paylaşımında bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Duvar Sıvaları-Resimleri, İlk Yardım Müdahaleleri, Etkin Koruma, Önleyici Koruma, Planlama

¹ Lisans Öğrencisi, Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE E-posta: gumusrabia098@gmail.com

²Lisans Öğrencisi, Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE E-posta: ozgekaradeniz.rgb@gmail.com

³Lisans Öğrencisi, Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE E-posta: nesrinaydogan@gmail.com

The Implementing Methods of the Basic Protection and Restoration on the Wall Plaster and Wall Painting in the Archaeological Excavation Areas

Abstract

The protection carries out by being implemented as one by one or together of the three methods which are active, preventive and first aid interventions in the archaeological excavation areas. The success of protection in the excavation area depends on operators knowledge and skills and the quality of materials which are used as well as making an accurate and efficient planning. The other significant factor that plays a role in the success of conservation is that a member of the profession in conservation and restoration specialist and an archaeologist work in cooperation. The conservation planning of the archeological field should be prepared by an expert conservator in cooperation with the director of the excavation, archeologists and excavation architect. However, active conservation, complex preventive conservation methods and first aid interventions must be applied only by professions in conservation and restoration who graduated from related institutions of higher education. Therefore, at least one conservator- restorator must be existed in the excavation area and/or conservation and restoration laboratory of excavation during excavation.

The first stage of the conservation and restoration of the wall plaster/painting in the excavation is the planning. This planning is a part of conservation planning which must be made before at least 6 months from the beginning of excavation. Conservation and restoration methods to be applied to the wall plaster/painting which is decided to be restored in-situ in the excavation area consist of first aid interventions and active and preventive conservation applications.

The purpose of this study is to provide basic information about the methods of planning and conservation in the archaeological excavation. The main conservation and restoration methods applied to the wall plasters-paintings preserved in-situ in the excavation fields under the three main headings, first aid interventions, active and preventive conservation. In addition, this study presents the applications with examples and sharing information with the participants.

Keywords: The Wall Plaster/Paintings, First Aid Interventions, Active Protection, Preventive Conservation, Planning

Klazomenai'de Seramik Koruma – Onarım Çalışmaları

Burcu İmren BARAN¹

Özet

Seramik, yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte insanoğlu tarafından en sık kullanılan ham maddelerden birisi olmuştur. Bu ham maddeden üretilen obje türleri ve kullanım alanları oldukça çeşitli olup günlük hayattan ticarete, dini ritüellerden ölü gömme geleneklerine değin toplumlar hakkında önemli bir veri kaynağıdır. M.Ö. 12. yüzyılda bir İonia kenti olarak kurulan Klazomenai, özellikle Arkaik Dönem'de önemli bir seramik üretim merkezi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kırk yıla yakın bir süredir devam eden kazılarda kentin bu önemini vurgulayacak nitelik ve miktarda seramik eser ele geçmektedir. Yerli üretim figürlü seramiklerin yanı sıra ithal seramiklerin de ele geçtiği bu antik kentte söz konusu eserlerin koruma ve onarım işlemleri kazı koruma laboratuvarında gerçekleştirilmektedir. 2017 ve 2018 yıllarında laboratuvarında yürütölen çalışmaların ele alınacağı bu bildiride, seramik eserlere yapılabilecek koruma ve onarım uygulamalarının da irdelenmesi hedeflenmektedir. Klazomenai Kazısında laboratuvarın işleyişi ve planlama, koruma-onarım işlemlerinde izlenen prosedür, objelere müdahalede yaklaşımlar, objelerin depolanması ve izlenmeleri gibi farklı süreçler ele alınacak ve seramik objelere uygulanan koruma ve onarım işlemleri ve bu işlemlerin objeler üzerindeki etkileri irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Seramik Koruma-Onarımı, Klazomenai, Boyalı Seramik

Ceramic Conservation – Restoration Work at Klazomenai

Abstract

Ceramic, with the sedentary life, has been one of the most commonly used raw materials by human beings. The types of objects and areas of use produced from this material are quite diverse and are an important source of data for the past populations from daily life to trade, from religious rituals to burial customs. Founded as an Ionian city in the 12th century BC, Klazomenai is an important center of ceramic production, especially in the Archaic Period. In the excavations that have been going on for nearly forty years, plenty and qualified amount of ceramic artifacts have been identified that emphasize the importance of the city. In this ancient city where imported ceramics, as well as local production, figured ceramics were found, the conservation and preservation works of these artifacts are carried out in the Excavation Conservation Laboratory. In this study, which covers the Works carried out in the laboratory in 2017

¹Lisans Öğrencisi, Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE E-posta: bimren@gmail.com

and 2018, it is aimed to examine the conservation and restoration treatment methods that can be made to the ceramic artifacts. In the Klazomenai excavation, different processes such as the organizing the laboratory and the conservation planning, conservation-restoration procedures, intervention approaches to the objects, storage and monitoring of objects will be discussed and the conservation-restoration operations applied to ceramic objects and the effects of these processes on objects will be examined.

Keywords: Conservation-Restoration of Ceramics, Klazomenai, Figured Pottery

Erzurum Müzesinden Kompozit Bir Kamanın Koruma – Onarımı

Ömer KOÇAL¹

Özet

Erzurum Müzesi'nde korunmakta olan 720 Envanter Numaralı 16. Yüzyıl Osmanlı işi kama, metal, ahşap ve deriden oluşmaktadır. Birden fazla ham maddeden imal edilmiş objelere kompozit eser denmekte olup, koruma-onarım bakımından bu tür objelere farklı bir yaklaşımda bulunulması gerekmektedir. Hançer 40 cm uzunluğunda ve 4 cm genişliğindedir. Hançerin koruma-onarım çalışmaları 2018 yılı Temmuz-Ağustos ayları arasında staj çalışması yürütülen Erzurum Bölge Restorasyon ve Konservasyon Laboratuvarı'nda gerçekleştirilmiştir. Eseri oluşturan üç ham madde de kendi özellikleri göz önüne alınarak incelenmiş ve bozulmalar belirlenerek belgelenmiştir. Yapılan değerlendirmeden sonra esere temizlik ve sağlama işlemlerinin yapılması gerektiğine karar verilmiştir. Bu işlemler, üç malzemeye kendi özelliklerine uygun yöntemlerle uygulanmıştır. Bu bildiri, uygulanan işlemler ve sonuçları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kompozit Obje, Metal Eser, Ahşap Koruma, Deri Eser, Koruma-Onarım

Conservation - Restoration of a Composite Dagger from Erzurum Museum

Abstract

The 16th century Ottoman style dagger (Inventory number: 720), being protected in Erzurum Museum, consists of metal, wood and leather. Objects made of more than one raw material are called composite object and it is necessary to have a different approach to such objects in terms of conservation-restoration. The dagger has 40 cm length and 4 cm width. Conservation and restoration of the dagger were carried out in the Erzurum Regional Restoration and Conservation Laboratory during internship period between July-August 2018. The three raw materials that make up the work were examined considering their own characteristics and the deteriorations identified and documented. It was decided to clean and consolidate the object after the conducted evaluation. These processes were applied to the three materials considering the properties. In this study, the procedures and results will be discussed.

Keywords: Composite Object, Metal Artifact, Wood Conservation, Leather Artifact, Conservation-Restoration

¹Lisans Öğrencisi, Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE E-posta:omerkocal@gmail.com

Yağlı Boya Tablolarda Arkeometrik Analizlerin nemi

Ayşenur YILMAZ¹

Özet

Literatürde arkeoloji bilimi olarak da anılan arkeometri fizik, kimya ve biyoloji gibi alanlardan faydalanarak, radiometrik tarihlendirme, spektrometri, uzaktan algılama ve matematiksel modelleme vb. gibi yöntemler kullanarak arkeolojik buluntu ve eserlerin tarihlendirilmesi ve incelenmesi üzerine çalışan bilim dalıdır. Arkeometrinin pek de uzak sayılmayacak bir zamanda temelleri atılmış olup 19.yy.'ın başlarında Berlin Bilim Akademisi'nde Martin Heinrich Klapthort ile başladığı kabul edilmektedir. Arkeolojik kalıntılar buldukları andan itibaren koruma ve onarım altına alınacağı zamana kadar birçok risk altında olabilmektedir. Arkeolojik malzemeyi tanımak, tanımlamak, bulunduğu ortamdaki riskleri ortadan kaldırmak, tarihi kimliği hakkında bilgi edinmek için birçok arkeometrik yöntemden yararlanır. Arkeometri, bütün organik, inorganik, kompozit, tek bir malzeme türünden oluşan objeler olmak üzere birçok buluntu hakkında bilgi edinilen bir alandır.

Yağlı boya tablolar Rönesans döneminden günümüze kadar ulaşmış kompozit yapılı sanat eserleridir. İçeriğinde tekstil, ahşap, reçine, boya gibi organik ve inorganik malzemeler barındıran eserlerdir. Şase, kanvas, astar tabakası, boya tabakası ve vernik tabakasının birleşiminden oluşturulan bu sistem kompozit olması sebebiyle birçok bozulma riskini de bünyesinde barındırmaktadır. Müdahale yöntemlerinin seçiminde en çok restorasyona ihtiyacı olan alt yapı elemanına müdahale edilmesi gerekir. Tablolarda kullanılan malzeme türü bozulma türlerini etkilemektedir, çeşitli bozulma türleri aynı eserde gözlemlenebilir.

Uygun olmayan sıcaklık, ışık ve nem değerleri gibi dış etkenlerden kaynaklanan faktörler yağlı boya tablolarda da bozulma sürecini hızlandırmaktadır. Birçok kültür varlığında olduğu gibi yağlı boya tabloların bulunduğu ortam bozulma süreçlerini etkileyen en önemli etken olmaktadır. Bir tablonun bulunduğu ortam yüksek sıcaklıkta ise tabloyu meydana getiren alt yapı elemanları bu durumdan son derece kötü şekilde etkilenmektedir. Ayrıca yağlı boya tabloların organik malzeme barındırması, böcek zararlarının aktif olduğu ortamlarda pek çok zararı, bozulmayı beraberinde getirmektedir. Güneş ışığının ya da herhangi bir yapay ışığın tabloyla direkt etkileşimi renklerin solması, dökülmesi gibi bozulmaları hızlandırmaktadır.

¹ Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE E-posta: aysenury544@gmail.com

Bu kompozit, karmaşık, sanat eserlerinin bozulmalarının tam olarak tanımlanabilmesi, bu konuda çözüm üretilebilmesi için arkeometrik analizler ve ölçümler büyük önem taşımaktadır. Arkeometrik analizler, uygulama yapılacak olan sanat eserine, kültür varlığına; yanlış müdahalelerden kaçınılması ve nasıl korunması gerektiği, koruma şartları hakkında detaylı bilgi sağlar. Arkeometri bu bilgi birikimini kanıtlarıyla birlikte yansıtır.

Anahtar Kelimeler: Arkeometri, Yağlı Boya Tablo, Analiz

The Importance of Archaeometric Analysis in Oil Paintings

Abstract

Archeometry, which is also known as archaeological science in the literature, is a science which works on the dating and examination of archaeological finds and works by using methods such as physics, chemistry, biology, radiometric dating, spectrometry, remote sensing and mathematical modeling. Archeometry was laid at a time not far away. In the early 19th century, it was accepted that archeometry began with Martin Heinrich Klapthort at Berlin Science Academy. Archaeological remains can be under many risks from the time they are found to the conservation and restoration process. Many archaeometric methods are used to identify, define, and eliminate the risks in the environment. Archeometry is an area where information about many finds, including organic, inorganic, composite and single material types.

Oil paintings are works of composites made from the Renaissance period to the present day. It is composed of organic and inorganic materials such as textiles, wood, resin and paint. This system, which consists of a combination of stretcher, canvas, primer (ground) layer, paint layer and varnish layer, has a composite structure and therefore also has many deterioration risks. Any kind of intervention methodology against deteriorations chosen according to part of the structure which needs restoration. The type of material used in the oil paintings affects the types of deterioration, the various types of deterioration can be observed in the same work.

Factors arising from external factors such as improper temperature, light and humidity values also accelerate the deterioration process in oil paintings. If an oil painting storing/display environments at high temperature, the substructure elements forming the oil painting is extremely badly affected by this. In addition, oil paintings containing organic materials deteriorate rapidly in the presence of insect pests. The direct interaction of the sunlight or any artificial light with the oil painting increases the many distortions and changes such as the fading of colors, spilling.

Archaeometric analysis and measurements are of great importance in order to define the distortions of these composite artworks and to produce solutions in this regard. At this point, the archaeometric analysis and measurements have a great role in this definition and solution selection process. Archaeometric analyzes provide detailed information on the conditions of the conservation methods to avoid avoid wrong interventions. Archaeometry reflects this knowledge together with evidence.

Keywords: Archaeometry, Oil Paintings, Analysis

Bakır Alaşımı Eserlerde Görülen Bozulmalar ve Nedenleri

Aslı ARIK¹

Özet

Arkeolojik kazı çalışmalarıyla ortaya çıkarılarak geçmişten günümüze gelebilmeyi başarmış metal buluntular; günlük hayatı kolaylaştıran çeşitli araç gereçler, süs eşyaları, savaş aletleri, ekonomik ve ticari ilişkilerin simgesi para gibi ait oldukları dönemin sosyal, kültürel, ekonomik yaşayışını ortaya koyan hatta bazı tarihi devirlere adını veren kültür varlıklarının önemli unsurları arasındadır.

Kazı sonrası elde edilen metal malzeme grubu arasında çok sık rastlanan bakır alaşımı, bakırın birçok farklı metal ile alaşımlanmasından üretilen arkeolojik eserler arasında yer almaktadır. Diğer metaller gibi bakır alaşımı buluntular da toprak altından atmosferik ortama çıktıkları andan itibaren hızlı bir bozulma sürecine girerler. Su, oksijen, değişken bağıl nem, atmosferik kirleticiler ve fiziksel etkenler gibi birçok neden bakır alaşımı eser üzerinde çeşitli bozulma türleri oluşturarak eser yüzeyinde ve/veya iç yapısında tahribata neden olur.

Bu koşullar göz önüne alındığında bakır alaşımı eserler üzerinde görülen bozulmalar ve nedenlerinin tespiti, buluntunun gelecek kuşaklara aktarılması için eserin ömrünü uzatmaya yönelik yapılacak her türlü müdahalenin ilk aşamasını oluşturur. Tahribatın kaynağı ve ilerleme olasılığı göz önüne alınarak yapılacak ayrıntılı bir durum tespiti, doğru bir konservasyon yönteminin belirlenmesi için oldukça gereklidir. Nitekim eser üzerindeki bozulma sorunları ve ortam şartları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadan yapılan uygulamalar bozulmanın ilerlemesine ve yeni tahrip edici koşulların oluşmasına neden olarak ciddi sorunlara yol açabilmektedir.

Bu çalışmanın bakır alaşımı eserlerde görülen bozulmaları, nedenlerini ve buna etki eden ortam koşullarını ortaya koyarak daha sonrasında yapılacak koruma-onarım uygulamaları için doğru bir tedavi yönteminin seçilmesinde etkili olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakır Alaşımları, Metal, Bozulma, Korozyon, Koruma-Onarım

¹Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE E-posta: asliarik@gmail

The Deterioration of Copper Alloy Objects and Causes

Abstract

Metal finds that have survived from the past to the present were uncovered by archaeological excavations; are among the important elements of cultural properties that reveal the social, cultural, economic life of the period in which they belong, even give its name to the historical periods, as well as the symbol of economic and commercial relations such as various tools, ornaments, war instruments, coins that make daily life easier.

Copper alloy, which is very common among the metal materials obtained after the excavation, is among the archaeological objects produced from the copper alloy of many different metals. Copper alloys such as other metals also enter into a rapid deterioration process from the moment they emerge from under soil to the atmospheric environment. Many reasons, such as varying relative humidity, atmospheric pollutants and physical factors, cause damage to the work surface and / or its interior, causing various types of deterioration on the copper alloy work.

Considering these conditions, the deterioration in copper alloy objects and the determination of their causes constitute the first stage of any intervention to extend the life of the object for future generations. Detailed due diligence, considering the source of destruction and the possibility of progress, is necessary to determine an accurate conservation method. As a matter of fact, practices without adequate knowledge about deterioration problems and environmental conditions on the work can lead to serious problems by causing deterioration progress and the creation of new destructive conditions.

It is thought that this study will be effective in choosing the proper treatment methods for conservation and restoration applications which will be done by revealing the distortions, causes and environmental conditions affecting the copper alloy objects.

Keywords: Copper Alloys, Metal, Deterioration, Corrosion, Conservation and Restoration

Arkeolojik ve Tarihi Metallerin İncelenmesinde Kullanılan Arkeometrik Yöntemler

Atalay Karatak¹

Özet

Günümüz arkeoloji sistematığı, salt tipolojik verilerden oluşan arkeolojik bulguların yanında, temel bilimlerin geliştirdiği analiz ve ölçüm yöntemlerinin de arkeoloji bilimi içerisinde kullanılmasını ve çok yönlü bir değerlendirme yapılmasını gerektirmektedir. Bu nitelikte bir değerlendirme, ancak disiplinler arası uyumlu ve uzun süreli bir işbirliği ile mümkündür. Arkeometri, bu disiplinler arası iş birliği gereksinimi sonrası ortaya çıkmıştır.

Ayrıca arkeometri, çalışılan arkeolojik veya tarihi nesne, eser ya da yapının; malzeme karakterizasyonu, kompozisyonu, makro ve mikro yapısı, üretim teknikleri vb. gibi bilgilere ulaşabilmesi açısından konservasyon çalışmalarında da oldukça önemli bir yere sahiptir. Dolayısıyla, arkeometrik analiz ve ölçüm yöntemlerinin koruma planlaması ve uygulama süreçleri içerisine dahil edilmesi de yine bir gereklilik halini almıştır.

Arkeolojik veya tarihi metallerde korozyon, korozyon yapıcı faktörler, korozyon tip ve davranışları (süreçleri) gibi oldukça önemli soru ve sorunların açıklığa kavuşturulması konservasyon çalışmaları açısından oldukça önemlidir.

Bahse konu önem ve gereklilikler üzerine bu bildiriye; arkeolojik ve tarihi metallere uygulanan temel arkeometrik inceleme yöntemleri kısaca anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arkeometri, Arkeoloji, Arkeometalürji, Malzeme Karakterizasyonu, Konservasyon

Archaeometric Methods Used in Examination of Archaeological and Historical Metals

Abstract

Today's archaeological systematics beside that the archaeological findings of typological data onself, requires the use of analysis and measurement methods developed by basic sciences multidimensional assessment in science of archeology.

¹Doktora Programı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kültür Varlıklarını Koruma Bölümü, Ankara/TÜRKİYE E-posta: atalaykaratak@gmail.com

This type of assessment is only possible through interdisciplinary and long-term cooperation. Archaeometry has emerged after this interdisciplinary cooperation requirement.

Moreover, archeometry has a very important place in the conservation studies in terms of access to information, such as material characterization, composition of material, macro and micro-structure, production techniques etc. of the studied archeological or historical object, artifact or building. Therefore, including an archaeometric analysis and measurement methods have also become a necessity in the conservation planning and implementation processes.

Clarification of important questions and problems, such as corrosion, corrosion-making factors, corrosion types and their behaviors (processes) of archaeological or historical metals are very important issue for conservation studies.

According to above mentioned importances and requirements, basic archaeometric analysis methods that applied on archaeological and historical metals will be briefly explained in this study.

Keywords: Archaeometry, Archaeology, Archaeometallurgy, Material Characterization, Conservation

Silika Jel ve Bağıl Nem Kontrolünde Silika Jel'in Kullanılması

Ceren YILMAZ¹

Özet

Korumanın sürdürülebilirliğinde çevresel faktörlerin denetimi birincil öneme sahiptir. Aşırı ve değişken bağıl nem değerleri; konservasyon sonrasında, depo veya sergi ortamındaki eserler için çeşitli bozulma fenomenlerinin kaynağıdır. Depo ve sergi ortamlarında; bağıl nem değerleri, eserin niteliğine, koruma durumuna göre belirlenmeli ve kontrol edilebilir olmalıdır. Bağıl nemin kontrol altında tutulması, çevresel nem sebebiyle meydana gelen bozulmaların önlenmesini sağlar.

Silika jel; kullanım kolaylığı, görece düşük maliyeti ve kolay temin edilebilmesi gibi özellikleri sebebiyle mikro klima ortamı oluşturulmasında yaygın olarak kullanılan kimyasallardandır. Bu yöntemle bağıl nemin kontrol edilebilmesi için silika jelin doğru kullanımı ve periyodik kontrolü önemlidir. Yöntemin işlevselliği; silika jelin tanınmasına, kullanılan silika jelin farklı bağıl nem değerlerindeki performansının bilinmesine, yeterli silika jel miktarının belirlenmesine bağlıdır. Müze vitrini veya paket malzemesi içerisine yerleştirilen silika jel, bulunduğu çevrenin iklimsel koşullarına bağlı olarak belirlenecek periyotlarla değiştirilmelidir. Değiştirilen silika jel, uygun şartlar altında dönüştürülerek yeniden kullanıma hazır hale getirilebilir ve uygun şekilde dönüştürülen silika jel tekrar tekrar kullanılabilir. Silika jel ile pasif nem kontrolünde ideal verime ulaşılmasında, ürünün vitrin veya kutu içerisine doğru yerleştirilmesi ve uygun sergileme/paketleme yönteminin seçimi oldukça etkilidir.

Bu çalışma, farklı çevresel ortamlarda silika jelin nasıl kullanılacağı; kullanılacak silika jel miktarının tespit edilmesi konularında öneriler sunmaktadır ve mevcut yöntemleri tartışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Silika Jel, Silika Jel Kullanımı, Silika Jel Çeşitleri, Önleyici Koruma, Bağıl Nem Kontrolü

¹ Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE E-posta :ceren.gurcay@gmail.com

Silica Gel and Controlling the Relative Humidity Values with Silica Gel

Abstract

Control of environmental factors in the sustainability of conservation is primary importance. After the conservation, exceeding and differential relative humidity values are the sources for the different deterioration phenomena for the artifacts in storages or exhibitions. In storage or in exhibitions; relative humidity values must be determined according to the nature of the artwork, conservation condition and should be controlled. Controlling the relative humidity ensures that any distortion caused by environmental humidity is prevented.

Silica gel, due to its main properties such as; easy of application, relatively cheap and easily provided, is one of the commonly used chemicals in establishing the microclimate environment. The proper use and periodic control of silica gel is important to control relative humidity with this method. Performance of the practice depends on the recognition of silica gel, knowledge on the performance of silica gel in different relative humidity and the knowledge on the appropriate amount of silica gel to be used. The silica gel placed in the museum display or package material must be replaced with periods to be determined depending on the climatic conditions of the environment. The modified silica gel may be reconstituted under suitable conditions to make it ready for use again and the suitably converted silica gel may be used repeatedly. In order to reach the ideal efficiency in the control of passive humidity by using silica gel, the appropriate placement of the artifact into the exhibition case or box and the choice of appropriate exhibition/packing method is very effective.

This study discusses the current methods by presenting recommendations on how to use silica gel in different environmental environments and how to determine the amount of silica gel to be used.

Keywords: Silica Gel, Types of Silica Gel, Preventive Conservation, Relative Humidity Control

Pergamon Antik Kenti Attalos Evi'nde Bulunan Duvar Resmi Restorasyonu

Damla KARABOYA¹

Özet

Helenistik Dönemin en görkemli yerleşim merkezlerinden biri olan Bergama'nın tarihi, M.Ö. yedinci yüzyıla kadar gitmektedir. Kent, M.Ö. 281-133 tarihleri arasında yaklaşık 150 yıl süren Pergamon Krallığı'nın başkenti olmuştur. Antik Pergamon kenti, Kale Tepesi'nde yapılan teraslamalar üzerine kurulmuş; tapınakları, sokakları, sosyal ve ticari meydanları ile Helenistik Dönemin en muhteşem şehir merkezlerinden olmuştur. Zeus Sunağı, Dionysos Tapınağı, Athena Tapınağı, Demeter Tapınağı, 200.000 rulo kitaptan oluşan ünlü Pergamon Kütüphanesi, tiyatro, gymnasion, kral sarayları, Traian Tapınağı, suyuolları, çeşmeler, sarnıçlar ve arsenaller Kale Tepesi'nde inşa edilmiş dünyaca ünlü anıtlardır.

Bu çalışmada insanlık tarihi ile ilgili önemli bilgilere, fikirlere sahip olmamızı sağlayan duvar resimleri hakkında kısaca bilgi vermek, Bergama Antik Kenti Attalos Evi'nde bulunan üzerinde çalışılan duvar resminin mevcut durumu, günümüz restorasyon ilkelerine uygun olmayan eski müdahalelerin gösterilmesi ve uygulanan restorasyon müdahalelerinin anlatılması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Duvar Resmi, Restorasyon, Yanlış Müdahale, Doğru Yaklaşım, Bozulmalar

Wall Painting Restoration at Attalos House, Ancient City of Pergamon

Abstract

Pergamon, one of the most magnificent settlements of the Hellenistic period, dates back to the seventh century BC. The city was the capital of the Kingdom of Pergamon, which lasted approximately 150 years between 281-133 BC. The ancient city of Pergamon was built on terraces on the Kale Hill; temples, streets, social and commercial squares and Hellenistic period has been one of the most spectacular city centers. The Temple of Zeus, the Temple of Dionysus, Temple of Athena, Temple of

¹Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE E-posta: karaboyadamla@gmail.com

Demeter, the famous Pergamon Library of 200,000 rolls, theater, gymnasium, king palaces, Traian Temple, waterways, fountains, cisterns and arsenals are world famous monuments built on the Castle Hill.

In this study, it is aimed to give brief information about the wall paintings that provide us with important information and ideas about the history of mankind, to show the current situation of the wall painting in the Attalos House of Pergamon, to show the old interventions that are not in accordance with the restoration principles and to explain the restoration interventions.

Keywords: Wall Painting, Restoration, Wrong Treatment, Deterioration

Yazma Eserlerin Müze Ortamında Sergilenmesi ve Önleyici Koruma

Damla YILDIRIM¹
Melek Büşra ERKEN²

Özet

Tarihi, kültürel ve mimari değerler açısından zengin bir coğrafi konuma sahip olan ülkemizde bu değerlerimizin korunması, gelecek kuşaklara aktarılması ve yaşatılması için koruma bilincinin yaygınlaştırılması konusunda gereken çabalar yoğunlaşmaya başlamıştır.

Müze, insanoğlunun ve çevresinin kesin kanıtlarını, eğitim, çalışma ve insanlığın estetik hazzı için toplayan, koruyan, araştıran, ileten ve sergileyen, halka açık, toplumun ve toplumun gelişiminin hizmetinde olan kâr amacı gütmeyen kalıcı bir kuruluştur. Müzeler, bilimsel, sanatsal veya tarihsel önemi olan nesnelere toplar, koruma ve onarım işlemlerini yapar. Bu eserleri sergiler aracılığıyla koleksiyonun bir parçası haline getirir ve kamusal görüntüleme için kullanılabilir hale getirir.

Bu koleksiyondan birisi olan yazma eserlerde tarih boyunca bilimsel bilgilerin gelişmesinde yardımcı olmuşlardır. Bu nedenle yazma eserler, bilimin ve teknolojinin tarihsel süreç içerisinde gelişim serüvenlerinin aynaları olmuştur. Ait oldukları dönemin tarih, dil, din, felsefe, coğrafya, astroloji, fen bilimleri gibi konularını içeren bu eserler, geçmişi günümüze taşımaktadırlar. Bu nedenle bu eserlerin değerlendirilebilmesi için korunması gerekir. Uygun ortam şartlarının ve koruma planlarının oluşturulması eserin ömrünü uzatmaya yardımcı olur.

Bu çalışmada, müzelerde sergilenen yazma eserler için uygun sergileme koşullarının hazırlanması, sergileme esnasında kullanılacak materyallerin esere uygunluğunun tartışılması, sergileme sırasında yaşanabilecek iç - dış kaynaklı risklerin kontrol edilmesi ve sergilemede önleyici koruma uygulamalarının geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müzecilik, Önleyici Koruma, Restorasyon, Müzelerde Sergileme, Yazma Eser

¹Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: dyildirim546@gmail.com

²Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: busraerken1996@gmail.com

Exhibition and Preventive Conservation of Manuscripts in Museums

Abstract

In our country, which has a rich geographical position in terms of historical, cultural and architectural values, the efforts to expand the awareness of protection for the conservation of our values, transfer to future generations, and survival have started to intensify.

The museum is a non-profit permanent organization that collects, protects, researches, conveys and exhibits for the aesthetic pleasure of humanity and its environment, is open to the public and at the service of the development of society. Museums collect, conserve and restore the objects for the scientific, artistic or historical purposes. Objects become a part of the collection through exhibitions and exhibitions make them available for public interest.

The manuscripts, which are one of this collection, have helped in the development of scientific knowledge throughout history. For this reason, manuscripts have been the mirrors of scientific and technological development adventures in the historical process. These manuscripts, which include history, language, religion, philosophy, geography, astrology and science, belong to the periods from the past to the present. Therefore, they must be conserved in order to be evaluated. Providing suitable ambient conditions and conservation plans help to prolong the life of the manuscripts.

In this study, it is aimed to prepare suitable exhibition conditions for manuscripts to be exhibited in museums, to discuss the suitability of the materials to be used during the exhibition, to control the internal and external risks that may be experienced during the exhibition and to develop preventive conservation practices in the exhibition.

Keywords: Museology, Preventive Conservation, Restoration, Exhibition in Museums, Manuscript

Ankara Kazan'da Bulunmuş Olan Kazan Pithos'un Restorasyon Aşamaları

Dilek YILDIZ¹

Özet

Antik Çağ'da genelde şarap ve zeytinyağı gibi sıvı ürünlerle kuru tarım ürünlerini depolamakta kullanılan büyük çapta küplere "Pithos" adı verilmektedir. Ankara'nın Kazan ilçesinde ele geçen ve aynı adla anılan Pithos, Anadolu Medeniyetleri Müzesi bahçesinde bulunan en büyük üç pithostan bir tanesidir. 180 cm yüksekliğe, 1000 kg ağırlığa ve 160 cm karın çapına sahiptir. M.S. 100- 300 yılları arasında yapılmış olduğu düşünülmektedir, bir sonraki yılın tohumlarını saklamak amacı ile yapılmıştır. Ankara Restorasyon ve Konservasyon Bölge Laboratuvarı Müdürlüğü tarafından, 2009 yılında bir çiftçinin yapmış olduğu ihbar üzerine gerçekleştirilen kazıda ortaya çıkarılmıştır. Ankara'nın Kazan bölgesinde ele geçirildiği için Kazan Pithos olarak adlandırılmıştır. Pithos iki parça halinde çıkartılıp Ankara Bölge Laboratuvarı Müdürlüğüne taşınmıştır. Taşınan pithosun parçaları üzerinde Ankara Bölge Laboratuvarı tarafından gerçekleştirilen kuru temizleme işleminin ardından özel olarak hazırlanan yapııştırıcı (epoksi) ile birleştirilmiştir. Toprak altında oluşan çatlaklara elenmiş tuğla kırığı ile tamamlama işlemi yapılmış olup daha sonra restorasyonu biten eser müze bahçesinde sergilenmeye başlanmıştır. Müze bahçesinde 10 yılı aşkın süredir sergilenen eser üzerinde bozulmalar olduğu gözlemlenmiştir.

Bu çalışmada eser üzerinde oluşan bozulmalar yerinde tespit edilip belgelenmiştir. Eserde oluşan bozulmaların tespiti sırasında eser, müze bahçesinden restorasyon çalışmaları yapıldığı için laboratuvar bahçesine taşınmıştır, belgeleme laboratuvar bahçesinde yapılmıştır. Eser açık havada sergilendiğinden olumsuz hava şartlarının etkisi ile yüzeyinde yaprak şeklinde dökülmeler görülmüştür. Söz konusu dökülmelerin sonucunda esere enjekte edilen epoksi kalıntılarının ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Ankara Restorasyon ve Konservasyon Bölge Laboratuvarı müdürlüğünün bahçesinde bulunan Kazan Pithos, Anadolu Medeniyetleri Müzesi bahçesinin restorasyonu tamamlandığında bahçede kendisi için ayrılan yere taşınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Pithos, Restorasyon, Açık Havada Sergi, Belgeleme, Yerinde Tespit

¹Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: dy413171@gmail.com

Restoration Processes of Kazan Pithos Found in Ankara Kazan

Abstract

In ancient times Large-scale cubes used to store dry agricultural products and also liquid products such as wine and olive oil are called pithos. Pithos was discovered in the Kazan district of Ankara and is known by the same name, is one of the three largest pithos in the garden of the Museum of Anatolian Civilizations. It has a height of 180 cm, a weight of 1000 kg and a diameter of 160 cm. It is thought to have been made between 100 and 300 BC, it was made to keep the seeds of the next year. The excavation was carried out by the Directorate of Restoration and Conservation Regional Laboratory in Ankara on a farmer's notice in 2009. Kazan was called Pithos because it was captured in the Kazan region of Ankara. Pithos was unearthed in two pieces and moved to Directorate of Ankara Regional Laboratory. Parts of the transported pithos are combined with the epoxy, which is specially prepared after the dry cleaning process. The filling process of the cracks formed under the soil was completed with graded crushed bricks and the restoration of the pithos was started to be exhibited in the museum garden. It has been observed that there have been deteriorations on the artifact exhibited in the museum garden for more than 10 years.

In this study, the deteriorations on the artifact have been detected and documented in place. During the determination of the deterioration of the artifacts, the artifact was moved to the laboratory garden because of the restoration works in the museum garden. As the artifact was exhibited in the open air, leaf-shaped spills were observed on the surface due to adverse weather conditions, and the traces of epoxy injected into the artifact were revealed as a result of these spills. Kazan Pithos, is currently in the Garden of Directorate of Ankara Restoration and Conservation Regional Laboratory, will take its place in the garden of the Anatolian Civilizations Museum when the restoration of the garden is finished.

Keywords: Pithos, Restoration, Open-air Exhibition, Documentation

Taşınmaz Kültür Varlığının Taşınabilirliği “Mozaik”

Ebru EREZ¹

Özet

Kültür ve tabiat varlıklarını koruma kanununda, taşınmaz kültür varlıkları içinde yer alan ve ait oldukları mekânın ayrılmaz unsurları olan mozaikler, çeşitli nedenlerle taşınabilir kültür varlıkları gibi değerlendirilmektedir. Uluslararası tüzükler ve ilke kararlarında taşınmaz kültür varlıklarının in-situ korunmasının kesinlikle mümkün olmadığı durumlarda taşıma işlemine başvurulabileceği belirtilmektedir. ICOMOS arkeolojik alanlarda koruma ile ilgili olarak, oldukça net ilke kararları oluşturmuştur. ICOMOS'un (1990) 8. Maddesinde “Anıtın tamamlayıcı unsurları sayılan heykel, resim gibi süslemeler, ancak bunları korumanın başka çaresi yoksa yerlerinden kaldırılabilir” ifadesi bulunmaktadır.

Kazılarda ortaya çıkarılan mozaikler söz konusu olduğunda, arkeolojik alanda güvenliğin sağlanamaması (definecilik faaliyetleri), zeminden ve ortamdaki kaynaklanan sorunlar, olumsuz iklim olayları, vandalist hareketler, baraj yapımı, alanın imara açılması, ulaşım yolu yapımı gibi nedenler mozaikler için bir tehdit oluşturabilmekte ve içinde bulunduğu koşullar açısından mozaikler zarar görmeye açık hale gelebilmektedir. Bu tür durumlarda mozaikler, kaldırılarak daha iyi koşullarda sağlandığı müze ortamlarına taşınabilir. Mozaiklerin taşınması geri dönüşümsüz bir müdahale olduğundan dolayı, ilke olarak, taşınabilirlik korumanın başka hiçbir biçimde mümkün olmadığı durumlarda düşünülmemelidir.

Bu çalışmada, taşınmaz kültür varlığının taşınabilirliği, 2016 yılında Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi tarafından kurtarma kazısı yapılan Kırıkkale İli, Delice İlçesi, Elmalı Köyü'nde ortaya çıkarılan mozaikler üzerinden tartışılacak, mozaiklerin kaldırılmasında etkili olan faktörlerden ve kaldırma aşamalarından bahsedilecek, sunum uygun fotoğraflarla desteklenecektir. Aynı zamanda farklı kaynaklardan elde edilen veriler ve fotoğraflarla konu zenginleştirilecektir.

Çalışma sonrası edinilen deneyimler doğrultusunda mozaiklerin uygun biçimde kaldırılması ve taşınması koşulları konularına değinilecek, konu ile ilgili teorik bilgiler aktarılmaya çalışılacaktır. Çalışma sonucunda taşınmaz kültür varlığı olan mozaiklerin taşınabilirliği konusunda genel bilgiler verilmiş olacaktır.

¹Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: erez.ebru16@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Mozaik, Taşınabilir Kültür Varlığı, Taşınamaz Kültür Varlığı, Mozaik Kaldırma

Portability of Immovable Cultural Property “Mosaic”

Abstract

In the Law on the Conservation of Cultural and Natural Property, the mosaics, which are the indispensable part of environment that they belong to and are considered as a removable cultural property because of various reasons. It is stated in the international regulations and principles that immovable cultural properties can be transported in case in situ preservation is absolutely impossible. ICOMOS has established very clear policy decisions with regard to conservation of archaeological sites. ICOMOS (1990) has an expression in Article 8 “Decorations such as sculptures and paintings which are considered as complementary elements of the monument can only be removed if they do not have any other way to protect them”.

The lack of security in the archaeological excavation area (treasure hunting activities), problems arising from the ground and environment, adverse climate events, vandalistic activities, dam’s construction, the building up of the area, construction of transportation road can be a threat to mosaics uncovered in the excavations, and the mosaics may be vulnerable to the conditions in which they exist. In such cases, mosaics can be moved to museum where better conditions are achieved. In principle, mobility should be considered when conservation is no longer possible in any other way because of the fact that transport of mosaics is an irreversible intervention.

In this study, the removability of the immovable cultural property will be discussed through the mosaics which unearthed in the Elmalı Village of Delice District of Kırıkkale Province in 2016 by the Museum of Anatolian Civilizations. At the same time, the subject will be enriched with data and photographs from different sources.

In accordance with the experiences gained after the study, the proper removal and transportation conditions of the mosaics will be discussed and the theoretical knowledge about the subject will be discussed. As a result of the study, general information about the removability of mosaics which are immovable cultural property, will be given.

Keywords: Mosaic, Removable Cultural Property, Immovable Cultural Property, Lifting of Mosaic

Yağlı Boya Tablolarda Restorasyon Öncesi Belgeleme Yöntemleri

Zeynep ERGEÇ¹

Özet

Yağlı boya tablolarının restorasyon ve konservasyon işlemlerine başlamadan önce ilk olarak yağlı boyanın ne olduğunu, nasıl elde edildiğini, hangi türlerinin olduğu ayrıca yağlı boya tablolarında hangi katmanlardan oluştuğunu ve bu katmanların neler olduğunu bilmesi gerekir.

11. yüzyıldan günümüze kadar çeşitli değişikliklere uğrayan yağlı boyanın panel, duvar ve ahşap gibi farklı taşıyıcılar üzerine yapıldığı görülmektedir. Tuvale geçiş yağlı boya için bir devrim olarak kabul edilmekle birlikte, ilk olarak Raffaello tarafından Rönesans'ta başlatılmıştır. Bu yenilik önce İtalya'yı daha sonra tüm Avrupa'yı etkisi altına almış, geçmişte ve günümüzde önemli sanatçıların da ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Yağlı boya tablo restorasyonu 17.yüzyıldan itibaren koleksiyonerliğin yaygınlaşması ve eserlerin bozulma reaksiyonlarının kendini göstermesiyle etik olmayan şekillerde başlamıştır. Sonraki yüzyıllarda ise eserlerin özgün hallerinin korunması gerektiği düşüncesi ile çalışmak önemsenmiş ve uzun yıllar süren görüşmeler sonucunda bir çok konuda ortak fikre varılmıştır. Ülkemizde köklü bir tarihi olmayan yağlı boya tablolarda ise son yıllarda konservasyon ve restorasyon çalışmaları devam etmektedir. Yağlı boya tabloların restorasyonuna başlamadan önce ise yapılması gereken ilk aşama belgelemedir. Bu aşamanın önemi her restorasyon çalışmasında belirtilir ve çalışmanın başarısı için önemlidir. Yağlı boya tabloların belgelenmesi sırasında, şase, tuval, boya ve vernik tabakaları incelenmeli, tespit edilen bozulmalar ayrıntılı bir şekilde kaydedilmelidir. Her tabaka içinde farklı belgeleme yöntemleri kullanılmaktadır.

Bu çalışmada yağlı boya tablo restorasyonunun ilk aşaması olan belgelemenin yöntemleri anlatılacaktır. Belgeleme yöntemleri, "Görsel İncelemeler" ve "Laboratuvar İncelemeleri" olarak iki ana başlığa ayrılarak bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yağlı Boya Tablolar, Belgeleme, Konservasyon, Görsel İnceleme, Laboratuvar İncelemesi

¹ Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma Ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE E-posta: zeynep_ergec@hotmail.com

Documentation Methods in oil Paintings Before Restoration

Abstract

Before starting the restoration and conservation process of the oil paintings, it is necessary to know what oil paint is first, how it is obtained, what types it is and what layers it consists of in oil paintings and what these layers are.

It is seen that the oil paint which has undergone various changes from the 11th century to the present day has been made on different carriers such as panels, walls and wood. The transition to canvas was considered a revolution for oil painting, it was first initiated by Raffaello in the Renaissance. This innovation firstly influenced Italy and then Europe, and has brought about the emergence of important artists in the past and today.

The restoration of the oil painting began in the unethical way with the spreading of collections and the deterioration reactions of the artifacts from the 17th century. In the following centuries, it was important to work with the idea that the original conditions of the artifacts should be conserved, and as a result of many years of negotiations, common ideas were reached. Conservation and restoration works are still continuing in our country in oil paintings which have no long history. Before beginning the restoration of oil paintings, the first stage to be done is documentation. The importance of this stage is indicated in each restoration process and is important for the success of the work. During the documentation of the oil paintings, wooden stretcher, canvas, paint and varnish layers should be examined and detected deteriorations should be recorded in detail. Different documentation methods are used in each layer.

In this study, the methods of documentation which is the first stage of restoration of oil paintings will be explained. Documentation methods "Visual Examinations" and "Laboratory Investigations" will be mentioned divided into two main categories.

Keywords: Oil Paintings, Documentation, Conservation, Visual Examinations, Laboratory Investigations

Parion Antik Kenti Odeion Binası ve Güney Tavşandere Nekropolis'i Koruma Onarım Çalışmaları

Ekme! Nur DOĞAN¹
Sümeyye Seda SEYREKOĞLU²
Tuba İrem YÜKSEL³

Özet

Çanakkale İli, Biga İlçesi, Kemer Köyü'nde bulunan Parion Antik Kenti'nde arkeolojik kazılar 2005 yılından beri sürdürölmektedir. Arkeolojik kazılarda; Su Kemeri, Helenistik Sur, Odeion, Roma Hamamı, Yamaç Hamamı, Agora ve Dükkânlar, Güney Tavşandere Nekropolis'i, Oda Mezarlar gibi birçok mimari yapı ortaya çıkartılmıştır. Bu çalışmada Odeion Binası ve Güney-Tavşandere Nekropolis'inde yapılan arazi restorasyon çalışmalarından bahsedilecektir.

Odeion Binası, 2009 yılı yüzey araştırmaları sonucunda tespit edilmiş ve 2010 yılı arkeolojik kazılarında ortaya çıkartılmaya başlanmış küçük bir tiyatro olarak tanımlanmaktadır. Yapıda gerçekleştirilen arkeolojik kazılarda, küçük buluntular dışında, duvar kaplamaları, opus sectile taban döşemesi ile gerek alt yapıya ait moloz örgüler gerekse mermer oturma blokları gibi mimari yapı elemanlarına ulaşılmıştır. 2010 kazı sezonu sonrasında başlayan restorasyon çalışmaları günümüzde halen devam etmektedir.

Restorasyon çalışmaları yapıya ait opus sectile tabanda çökme ve kabarma gözlenen bölgelerin orijinal haline döndürölmesini, geçici kapatma uygulamasını ve duvar kaplamalarının antik kenet yöntemi kullanılarak in-situ konumlarına yerleştirme uygulamalarını kapsamaktadır.

Kentin güney kapısı ve doğusundaki tepeler arasına yerleştirilmiş küçük bir vadi içerisinde yer alan Nekropolis ise 2004 yılında okul inşaatı için temel kazma çalışmaları sırasında mezarlara rastlanmasıyla keşfedilmiş, 2005 yılında arkeolojik kazı çalışmalarına başlanmıştır. 2015 yılı itibariyle on bir sezondur devam edilen kazılarda, 200'ün üstünde mezar gün yüzüne çıkarılmıştır.

Nekropolis'te kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılmış lahitlerde biyolojik ve fiziksel sebeplere bağlı bozulmalara engel olmak amacıyla 2018 yılı kazı sezonunda önleyici koruma kapsamında yapılan drenaj sistemi uygulamasından bahsedilecektir.

¹Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: ekmelnurdogan@gmail.com

²Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: sedaseyrekoglu0208@gmail.com

³Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: irem.96.81@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Parion, Restorasyon, Önleyici Koruma, Odeion Binası, Nekropolis

Restoration and Conservation Process of the Odeion Building and the Necropolis of Tavşandere in the South in the Ancient City of Parion

Abstract

Archaeological excavations have been carried out since 2005 in Parion Antique City, located in the village of Kemer, Biga, in the province of Çanakkale. Many architectural structures such as Aqueduct, Hellenistic Wall, Odeion, Roman Bath, Slope Bath, Agora and Shops, South Rabbit Necropolis, chamber tombs were uncovered during the archaeological excavation. In this study, site restoration works will be mentioned in the Odeion building and the Necropolis in the South-Tavşandere.

The Odeion Building was defined as a small theater that was discovered during the surveys in 2009 and started to be uncovered in the archaeological excavations of 2010. In the archaeological excavations carried out in the structure, besides the small finds, architectural elements such as wall coverings, opus sectile flooring and rubble weaves of substructure as well as marble seating blocks were reached. The restoration works that started after the 2010 excavation season are still continuing today.

The restoration processes include the treatment to restore collapse and swelling areas of opus sectile floor to original state, temporary reburial, and the placement of the wall coverings in-situ position by using the ancient clamping method.

The necropolis, located in a small valley between the southern gate of the city and the hills in the east, was discovered in 2004 when the graves were found during the foundation digging works for the construction of the school, and in 2005 archaeological excavations were started. As of 2015, more than 200 burials were uncovered in the excavations that continued for eleven seasons.

The application of drainage system in the 2018 excavation season within the scope of preventive conservation of the sarcophagi uncovered as a result of the excavation works in the necropolis, in order to prevent deterioration due to biological and physical will be mentioned in this study.

Keywords: Parion, Restoration, Preventive Conservation, Odeion Building, Necropolis

El Yazmalarını Koruma ve Onarım Dersi Kapsamında 12. ve 17. yy'a Ait İki El Yazması Eserin Koruma ve Onarımı

Felek ÖZKAN¹
Melike ASLAN²

Özet

El yazmaları, yazılı kültürel mirasımızın en önemli kaynaklarıdır. Böcek ve mikroorganizma tahribatlarının haricinde İslam el yazmaları, genellikle yoğun kullanım sonucu tahrip olmaktadır. Kişisel bir koleksiyona ait olan “Mesekül Mutesakit Fil Menesakül Mütevessit” ve “Kasidetür Raiyye” adlı iki el yazması eserde yoğun metin ve cilt tahribatının bulunması nedeniyle söz konusu eserlerin koruma gereksinimlerinin olduğu tespit edilmiştir.

“Mesekül Mutesakit Fil Menesakül Mütevessit” adlı eserin müellifi Molla Kari olarak bilinen Ali bin Sultan bin Muhammed el Kari'dir. Eser, miladi 1601 yılında yazılmış olup konusu hac ibadetidir. Eserin klasik tarzdaki cildi, murakka üzerine deri kaplama olup sertabı ve miklebi mevcuttur. Eserin ön kapağında yoğun bir kir tabakası ve mikroorganizma oluşumu gözlemlenmiştir. Sertabın alt ve üst kısımlarında parçalanmalar görülmektedir. Genel olarak iyi durumda olan metin bölümünün bazı kısımlarında eksik ve yırtıklar mevcuttur.

“Kasidetür Raiyye” adlı eserin müellifi ise Er-Ruayni Eş-Şatibi'dir. Eser miladi 1144-1194 yılları arasında yazılmıştır. Arapça kasideler şeklinde yazılan bu eser, Kuran'ı Kerim hakkında bilgi vermektedir. Eserin cildi kağıt kaplı mukavva şeklindedir. Eserde şiraze, miklep ve Sertap mevcut değildir. Arka ve ön kapağın kenarları tahrip olmuştur. Yoğun kirli durumdaki metin bölümünde ise işlevini yitirmiş eski onarımlar, mikroorganizma tahribatı, dikiş yerlerinin yırtılması ve parça kayıpları gibi tahribatlar mevcuttur.

Bu çalışmada 12. ve 17. yüzyıllarda yazılmış iki el yazması esere, El Yazmalarının Korunması ve Onarılması dersi kapsamında yapılan koruma ve onarım çalışmalarından bahsedilecektir. El yazması eserlerin konservasyonunda öncelikle fotoğraf ve çizimle belgeleme, sayfaların numaralandırılması, forma çizimi, mürekkebin suda dağılma testi ve kağıdın pH ölçümü gibi işlemler yapılmıştır. Restorasyon aşamasında ise kuru ve sulu temizlik işlemleri, eski onarımların kaldırılması, yırtık onarımı, eksik kısımların tamamlanması, formların dikilmesi, yan kağıdın hazırlanması ve yapıştırılması, şiraze örme ve cilt onarımı işlemleri yapılmıştır.

¹Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: felekzkn@gmail.com

²Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: aslanmelike951@gmail.com

Anahtar Kelimeler: El yazması, Konservasyon, Restorasyon, Kültürel Miras, Bozulmalar

Conservation and Restoration of the 12th and 17th Century Manuscripts at the Scope of the Manuscripts Conservation and Restoration Course

Abstract

Manuscripts are the most important sources of our written cultural heritage. Islamic manuscripts are usually deteriorated due to intensive usage, insects and microorganism effects. Two manuscripts, named “Mesekül Mutesakitfil Menesakül Mütevessit” and “Kasidetür Raiyye,” belonging to a private collection were found to be in need of conservation due to the presence of intensive textural and cover damage.

“Mesekül Mutesakitfil Menesakül Mütevessit” was written by Ali bin Sultan bin Muhammed al-Kari who is known as Molla Kari. The manuscript was written in 1601 on the subject of pilgrimage. The classic Islamic style of the book binding was made by leather covering with murakka and its fore-edge flap and envelope flap have already existed. A dense dirt layer and microorganism’s deterioration were observed in front of cover of this artifact. The upper and lower parts of the fore-edge flap have fragmentation. The text part of the manuscripts was well protected in general, however some parts have tears and losses.

The author of “Kasidetür Raiyye” is Er-Ruayni Eş-Şatibi. The artifact was written between the years 1144-1194. This manuscript written in the form of Arabic odes gives information about the Quran. The covers of the manuscript are in the form of paper covered cardboard. Endbend, fore-edge flap and envelope flap were not found. The edges of the front and back covers have been partly destroyed. The damages such as improper old repairs, microorganism damage, rupture of sewing parts and tissue losses in the heavily soiled text block were seen.

In this study, the conservation and restoration studies of the two manuscripts written in the 12th and 17th centuries will be discussed at the scope of the Manuscripts Conservation and Restoration Course. In the conservation of the manuscripts, firstly documentation of the manuscripts by taking photography and drawing, cataloging the leaves, drawing the structure of the folios, testing ink dispersion in water and measuring pH of the paper were made. In the restoration process, dry and aqueous cleaning procedures, removal of old improper repairs of tears, completion the missing parts, sewing of folios, preparation and gluing of endsheets, sewing of headband and leather covers repair were performed.

Keywords: Islamic Manuscripts, Deterioration, Conservation, Restoration, Cultural Heritage

Arkeolojik Seramik Buluntuların Arkeometrik Yöntemlerle İncelenmesi

Meltem TAŞ¹

Özet

Geçmişten günümüze birçok kullanım alanına sahip olan seramik eserler; kil hamuruna şekil verilmesiyle istenilen niteliğin kazandırılması sonucu oluşturulmuş bir malzemedir. Neolitik Çağ ile yerleşik hayata geçen insanoğlu, doğada bulduklarını ihtiyacına göre şekillendirmiştir. Depolama amacıyla keşfedilen seramik kaplara, zamanla kullanım alanına göre nitelikler kazandırmıştır. Tanrıça figürinleri, kil tablet, idol, kandil, lahit, takı ve süs eşyaları gibi çoğu formda üretilmiştir.

Ahşap veya metal malzeme grubuna oranla daha dayanıklı olan seramik buluntular, insanlık tarihinin aydınlatılmasını sağlamıştır. Seramik eserler toprak altından çıktığı andan itibaren bozulma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Dolayısıyla bu malzemelerin doğru müdahale ile uygun şartlarda korunması gerekmektedir. Korumanın temel şartı ise; eserin tüm özelliklerinin iyi tayin edilmesidir. Yapılacak müdahaleler ve kullanılacak malzemeler, esere zarar vermemelidir. Korumanın bilinçli ve yeterli seviyede olması, eserin ömrünü uzatacak, geleceğe taşınmasını sağlayacaktır. Eseri tanıma konusunda, arkeometri bilimi ön plana çıkmaktadır. Arkeolojik buluntuların, çeşitli analiz yöntemleri kullanılarak incelenmesi arkeometri biliminin çalışma alanını oluşturmaktadır. Arkeometri; kimya, biyoloji, arkeoloji, mimarlık, mühendislik gibi birçok bilim dalı ile ilişkili interdisipliner bir alandır.

Arkeometrist, arkeologlar tarafından gün yüzüne çıkarılan eserleri, çeşitli yöntem ve teknikler ile inceleyerek bilimsel veriler elde eder. Bu veriler ışığında malzemenin yapısını tanımayı, bileşimi hakkında bilgi edinmeyi sağlar. Koruma ve onarım işlemlerinde eserin yapısına uygun planlamaların yapılmasını sağlar. Seramiklerin pişmiş toprak malzeme olması ve mineralojik içeriklerinden dolayı spektroskopik metotlarla incelenmesi oldukça uygundur. X-ışınları, kızılötesi ve lazer ışınları ile yapılan analizlerde element, oksit ve mineral/faz türleri belirlenir.

Bu çalışmada, arkeolojik seramik buluntuların incelenmesinde kullanılan yöntem ve teknikler sunulacaktır. Arkeolojik eserlerin korunması ve onarımı çalışmalarında arkeometri biliminin önemine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Seramik, Arkeometri, Analiz, Konservasyon

¹ Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: meltemts96@gmail.com

Investigation of Archaeological Ceramic Findings by Archaeometric Methods

Abstract

Ceramic artifacts which have many uses from past to present; it is a material which is formed as a result of giving the desired quality by shaping clay dough. The human being, which came into existence with the Neolithic Age, shaped what it found in nature according to its needs. For the purpose of storage, the ceramic pots which were discovered gained qualifications over time. Goddess figurines, clay tablets, idols, oil lamps, sarcophagi, jewelry and ornaments have been produced in many forms.

Ceramic finds, which are more durable than wood or metal material group, have clarified human history. Ceramic artifacts are faced with the danger of deterioration from the moment they come from under the ground. Therefore, these materials must be protected with proper intervention under appropriate conditions. The basic condition of conservation is all properties of the work are well appointed. Interventions and materials to be used should not damage the artifacts. Conscious and adequate level of conservation will prolong the life of the artifact and ensure that it will be transported to the future. Archeometry science comes to the fore in recognition of the artifact. The analysis of archaeological finds using various analysis methods is the field of archeometry. Archeometry is an interdisciplinary field associated with many disciplines such as chemistry, biology, archeology, architecture and engineering.

The archaeometrist obtains scientific data by examining the works uncovered by archaeologists with various methods and techniques. In the light of this data, the structure of the material to recognize, provides information about the composition. The conservation and restoration process ensures that proper planning the structure of the work. Due to the fact that ceramics are terracotta materials and their mineralogical contents, it is very convenient to examine them with spectroscopic methods. In the analyzes made with X-rays, infrared and laser rays, element, oxide and mineral/ phase types are determined.

In this study, the methods and techniques used in the investigation of archaeological ceramic finds will be presented. The importance of archeometry in the conservation and restoration of archaeological works will be discussed.

Keywords: Ceramic, Archaeometry, Analysis, Conservation

Türkiye ve İspanya'da Duvar Resimlerinin Kaldırılması

Özge Nur YILDIRIM¹
Agustin Muncio DIAZ²

Özet

Duvar resimleri her ülkenin kültürel mirasının önemli birer parçasıdır. Özellikle tarihî nitelik taşıyan ve sit alanlarında bulunan bu yardımcı yapı elemanları; bir devletin, topluluğun veya dinin bir yansımasıdır. Duvar resimleri anıt ve sitlerin bütünüleyici elemanlarıdır, yerlerinde korunmalıdır.

Ancak bir duvar resminin bulunduğu ortamda tahribata uğraması veya bu risk faktörlerinin olabileceği alanlarda sergilenmesi sonucunda oluşabilecek risklerden kaçınmak için duvar resimleri, daha iyi korunacağı düşünülen müzelere ve depolara başka bir taşıyıcı eleman yardımıyla aktarılabilir. Duvar resimlerinin taşınması her zaman kısa yol olarak düşünülse de duvar resimlerinin taşınması süreci oldukça zorlu ve birçok uzman tarafından karar verilmesi gereken bir süreçtir. Duvar resmini taşımak çoğunlukla geri dönüşü olmayan veya geri dönüşlüğü oldukça zor bir durumdur.

Her ikisi de birer Akdeniz ülkesi olan ve birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan İspanya ve Türkiye restorasyon alanında hâlâ gelişmekte olan ve birçok farklı metot geliştiren ülkelerdendir. Ülkelerde korunması gereken yapıların başında duvar resimleri gelmektedir. Kullanılan taşıyıcı elemanlar, mevcut duvar resmi ile uyumlu bir malzeme olmasına, duvar resmine zarar vermemesine ve duvar resmini çevresel etkenlerden korumasına dikkat edilerek seçilmelidir. Duvar resimleri yeni taşıyıcısına ve bulunduğu ortama yerleştirildikten sonra belli aralıklarla kontrol ve bakımını yapmak oldukça önemlidir.

Bu makalede alanında uzman restoratörler tarafından uygulanan duvar resmi kaldırma işlemlerinin Türkiye ve İspanya'da nasıl uygulandığı, hangi taşıyıcı elemanların kullanıldığı, her iki ülkede de hangi tür malzemelerin kullanıldığı, bu yöntemlerin uygulanabilirliği ve yöntemlerin eserlerde oluşturduğu muhtemel avantajlar ve dezavantajları iki farklı ülke gözünden ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Duvar Resmi, Taşınabilirlik, Kaldırma, İspanya, Türkiye

¹ Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: ozgenuryildirim0@gmail.com
² Erasmus Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta:

Removal of Wall Paintings in Turkey and Spain

Abstract

Wall paintings are an important part of the cultural heritage of each country. These auxiliary building elements, especially in historical areas and in the area of the sites; it is a reflection of a state, community or religion. Wall paintings are complementary elements of monuments and sites, should be preserved in place.

However, in order to avoid the risks that may occur as a result of the destruction of a wall painting or to exhibit such risk factors, wall paintings can be transferred to museums and warehouses thought to be better protected by another carrier element. Although the transportation of wall paintings is always considered as a short way, the process of carrying the wall paintings is a very difficult process and must be decided by many experts. Transportation of wall paintings could be often irreversible or hard to reverse.

Both are a Mediterranean country which has hosted many civilizations and still developing field of restoration in Spain and Turkey are among the countries that have developed many different methods. Wall paintings are one of the structures that must be preserved in the countries. The used carrier elements should be selected as a material compatible with the existing wall painting, not to damage the wall painting and to protect the wall painting from environmental factors. It is very important to control and maintain the wall paintings at regular intervals after they are placed in the new carrier and the environment.

This article of the wall painting removal process implemented by specialist restorers in Turkey and Spain how it is implemented in, which carrier elements are used, what types of materials are used in both countries, applicability of these methods and the possible advantages and disadvantages of the methods in the works are discussed from the viewpoint of the two countries.

Keywords: Wall Paintings, Portability, Removal, Spain, Turkey

Restorasyon’da 3D Yazıcıların Kullanımı

Serkan ÖZÇELİK¹

Özet

3D baskı, dijital bir modelin üç boyutlu katı bir cisim halinde basılması işlemidir. Baskı işlemi katmanların yani cisim kesitlerinin üst üste eklenmesiyle yapılır. Yazma işleminde mürekkep yerine bir çeşit reçine kullanılır. Yazıcı, toz haline getirilmiş olan bu reçine katmanını düzleme yaparak ultraviyole ışınlarıyla cismin bir kesitini bu reçine katmanına basar. Işık alan yerler birbirine yapışarak katlaşır. Bütün katmanlar yazılınca kullanılmayan toz uzaklaştırılır ve geriye 3 boyutlu katı cisim kalır.

3D Yazıcılarda genel olarak en çok kullanılan malzemeleri; PLA (Polilaktik Asit) ve ABS (Akrilonitril Butadin Stiren)’dir. PLA neme karşı farklı bir tepki gösterir, baloncuklara ya da ağızlıktan fışkırmalara ek olarak renk değişimi ve 3D yazılmış parça özelliklerinde azalma görülebilir. PLA çok yüksek sıcaklıklarda su ile reaksiyona girer ve kutuplaşmayı ortadan kaldırır. PLA kurutma operasyonu meyve kurutan kaplar kadar basit şekilde kurutulabilir fakat bu PLA’nın kristallik oranını, 3D baskı alırken ki çıkarma sıcaklığını ve diğer çıkarma karakteristiklerini etkiler. Çoğuna göre en büyük ABS de doğru parça almaya engel olan şey malzemenin yazma tablası üzerine temasıdır. Yazma yüzeyinin ısıtılması ve düzgünlüğünün birleşimi sağlandığında bu engel kaldırılabilmektedir. Ek olarak bulunmuş bazı ek çözümlerden biride yazdırma tablası üzerine aseton sürülmesi ya da saç spreyi sıkılmasıdır.

3D yazıcıları restorasyon alanında, bütünleme ve kalıp almada kullanılabilir. Onarımın hızlı ve kusursuza yakın sonuç vermesi, PLA ve ABS’nin doğal reçinelerden üretilen termoplastik olmaları inorganik malzemelere (seramik, cam, metal vb.) uyum sağlaması restorasyon alanında kullanımı mümkün kılabilir.

Bu çalışmada, 3D yazıcıların restorasyonda kullanımı üzerine uygulanmış örnekler üzerinden bilgiler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Termoplastik, 3D Yazıcı, Bütünleme, İnorganik, Restorasyon

¹ Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: s.ozcelik1106@gmail.com

The Use of 3D Printers in Restoration

Abstract

3D printing is the process of printing a digital model into a three-dimensional solid object. Printing process is done by adding the layers, in other word sadding the body sections on top of eachother. A type of resin is used in the writing process instead of ink. The printer emits this powdered resin layer into the plane and presses a cross section of the object with ultraviolet rays onto this resin layer. Light areas are bonded together and solidified. When all the layers are written, the unused powder is removed and 3-dimensional solids remain.

Most commonly used materials in 3D printers; PLA (Polylactic Acid) and ABS (Acrylonitrile Butadine Styrene). The PLA reacts differently to moisture, in addition to fluctuations in bubbles or mouth pieces, and a reduction in color properties and 3D-printed parts. PLA reacts with water at very high temperatures and eliminates polarization. The PLA drying operation can be dried as easily as the fruit drying containers, but this affects the crystallinity rate of the PLA, the removal temperature and the other extraction characteristics when printing 3D. According to many of the largest ABS is the contact of the material on the writing table that prevents the correct piece to take. This barrier can be removed when the combination of heating and smoothness of the writing surface is achieved. In addition, some additional solutions have been found to be the use of acetone or hair spray on the printing tray.

3D printers can be used in integration and moldingof restoration. Fast and perfect results of restoration, PLA and ABS thermoplastic produced from natural resins to adapt to inorganic materials (ceramics, glass, metal, etc.) can be used in the field of restoration.

In this study, information on the use of 3D printers in restoration will be given.

Keywords: Thermoplastic, 3D Printer, Completion, Inorganic, Restoration

Taşınabilir Arkeolojik Kültür Varlıklarında Önleyici Korumaya Yönelik Paketleme Yöntemleri

Sibel Çetinkaya¹

Özet

Önleyici koruma konularından paketleme ve taşıma, etkin koruma öncesinde veya sonrasında, insan etkisiyle ve kazalarla oluşabilecek zararları engellemek için önemli bir faktördür. Kazı alanlarından laboratuvarlara veya müzelere, gerekli durumlarda müzelerden konservasyon çalışmaları için ilgili laboratuvarlara, sergileme amaçlı ulusal ya da uluslararası müzelere, geçmişte bulunduğu coğrafyadan dışarı çıkarılmış eserlerin iadesi prosedürü doğrultusunda ait olduğu ülkelere, günümüzde bir takım sebeplerle yerinde yenilenen, ek binalar ile büyütülen veya aynı il sınırları içerisinde açılmakta olan yeni müze komplekslerine eserlerin nakledilmesi gerçekleştirilmektedir. Bu zaruri nakiller benzer veya farklı sebepler çerçevesinde gelecekte de süregelecektir.

Eserler en çok elde tutuldukları ya da taşındıkları zaman tahribata açıktırlar. Böyle durumlarda hasara uğrama ihtimalleri artar. Eserlerin uğradığı zararların çoğu uygun olmayan yöntemler veya yetersiz önleyici yöntemler sonucunda oluşabilecek kazalar sırasında ortaya çıkar. Önleyici koruma, muhtemel bozulmaların, tahribatların ve kayıpların önüne geçmeyi ya da azaltmayı amaçlayan önlemleri ve eylemleri ifade etmektedir. Bu önlemler ve eylemlerin en önemlilerinden biri de taşınacak eserlerin fiziksel ve kimyasal yapılarına zarar gelmemesi adına uygulanması gereken paketleme yöntemleridir. Bunun yanı sıra paketleme için kullanılacak malzemelerin paketlenen eserler ile dengeli bir ilişkisi olmalıdır.

Risk tanımlaması, taşınacak her malzeme grubuna ve bu gruplardaki eserlerin kendi özgün durumuna göre ayrı ayrı yapılmalıdır. Risk faktörlerinin bilinmesi ve uygun tedbirlerin önceden alınması halinde, önleyici koruma prensipleri yerine getirilmiş ve eser üzerinde oluşabilecek olumsuz etkiler minimize edilmiş olacaktır. Bu bildiride taşınabilir arkeolojik kültür varlıklarından metal, cam, kemik ve seramik objeler üzerinde uygulanan taşımaya yönelik ideal paketleme yöntemleri ile kullanılan malzemeler hakkında örnekler ve öneriler paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Taşınabilir Arkeolojik Kültür Varlıkları, Önleyici Koruma, Paketleme, Taşıma

¹ Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: s_cetinkaya85@hotmail.com

Packaging Methods for Preventive Conservation in Portable Archaeological Heritage

Abstract

Packaging and handling of preventive conservation is an important factor in order to prevent damage caused by human impact and accidents for active conservation before or after. From the excavation areas to laboratories or museums, where necessary, from museums to the relevant laboratories for conservation studies, to national or international museums for exhibition purposes, in accordance with the procedure of returning the artifacts that were removed from the geography of the past, the works are carried out to the countries to which it belongs, to the new museum complexes which are renewed on-site by a number of reasons. These probable transplants will continue in the future for similar or different reasons.

The artifacts are most vulnerable to destruction when carried or handled. In such cases, the possibility of damage is increased. Most of the damages suffered by the works occur during accidents that may occur as a result of inappropriate methods or insufficient preventive methods. Preventive conservation refers to measures and actions aimed at preventing or reducing potential deterioration, damage and loss. One of the most important of these measures and actions is the packaging methods that should be applied in order to prevent any damage to the physical and chemical structures of these artifacts. Besides, the materials to be used for packaging should have a balanced relationship with the artifacts to be packed.

The definition of risk must be made separately for each group of materials to be transported and according to their specific situation. If risk factors are known and appropriate measures are taken before hand, preventive conservation principles will be fulfilled and the negative effects on the work will be minimized. In this paper, the ideal packaging methods for the transport on metal, glass, bone and ceramic objects from portable archaeological cultural properties with the examples and suggestions about the materials used will be shared.

Keywords: Portable Archaeological Cultural Heritage, Preventive Conservation, Packaging, Transport

Zeynel Bey Türbesi'nin Taşınması

Tuba EPSAMLı¹
Rotında ÇETİN²

Özet

Ilisu Barajı ve Hidroelektrik Santrali Projesi (Ilisu Projesi) Dicle Nehri'nin toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesine ilişkin çalışmalar doğrultusunda DSİ Genel Müdürlüğü tarafından başlatılmıştır. Ilisu Barajı, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Siirt, Batman, Şırnak, Diyarbakır ve Mardin illerini kapsamaktadır. Hasankeyf Ören Yeri, Ilisu Barajı'nın rezervuar alanı içinde kalmaktadır. Bu nedenle baraj altında kalacak yapıların bazılarının yeni yerleşim alanında belirlenen yerlerine taşınmasına, bazılarının da yerinde korunmasına karar verilmiştir. Akkoyunlular Dönemi'ne ait Zeynel Bey Türbesi, burada taşınan eserlerin ilkidir.

Bu çalışmada mimarisıyla Anadolu'nun özgün örneklerinden biri olan Zeynel Bey Türbesi ele alınacaktır. Öncelikle literatür araştırmaları ile türbede taşıma öncesi yapılan restorasyon uygulamalarına değinilecektir. Ardından ER-BU firması tarafından ağırlık ve boyutuna göre kapasitesi test edilip uygulanan taşıma sistemi anlatılacaktır. Son olarak 2016 yılında taşıma işlemine başlanan ve 12.05.2017 tarihinde Yeni Kültürel Park Alanı'ndaki projenin tamamlanmasından sonraki durumundan bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hasankeyf, Ilisu Barajı, Zeynel Bey Türbesi, Restorasyon, Transportation, Yeni Kültürel Park Alanı

The Relocation Of Zeynel Bey Tomb

Abstract

The Ilisu Dam and Hydroelectric Power Plant Project (Ilisu Project) was initiated by the General Directorate of State Hydraulic Works (DSI) in line with the studies on the development of soil and water resources of the Tigris River. The Ilisu Dam covers the cities of Siirt, Batman, Sirmak, Diyarbakir and Mardin in the South eastern Anatolia Region. Hasankeyf Ruins are with in the reservoir area of the Ilisu Dam. For this reason, it has been decided to move some of the structures which are going to be located under the dam to the designated places in the new settlement area and protect

¹Lisans Öğreicisi, Batman Üniversitesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Batman/TÜRKİTE E-posta: tubaepsamli@sulti@gmail.com

²Lisans Öğreicisi, Batman Üniversitesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Batman/TÜRKİTE E-posta: rotin4958@gmail.com

some of them in their own place. The Zeynel Bey Mausoleum belonging to the Akkoyunlu Period is the first of the historical artifacts carried here.

In this study, the Zeynel Bey Tomb, which is one of the unique examples of Anatolia with its architecture, will be discussed. Firstly, the literature researches and the restoration applications before the transportation will be mentioned. Then the transport system which is tested and applied according to weight and size by ER-BU company will be explained. Finally, the process of transportation started in 2016 and the situation after the completion of the project in New Cultural Park Area on 12.05.2017 will be discussed.

Keywords: Hasankeyf, Ilisu Dam, Zeynel Bey Tomb, Reservoir, Relocation, New Cultural Park Area

İlisu Barajı Altında Kalacak Tarihi Hasankeyf Yapılarının Yerinde Koruma Çalışmaları

Nazlı YALÇIN¹
Sümeyye ÖNDEŞ²

Özet

Toplumların ekonomik refah seviyesini yükseltecek unsurların başında gelen barajlar, bazı durumlarda kültür varlıklarının tahribatına yol açmaktadır. İlisu Barajı ve Hidroelektrik Santrali projesi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Siirt, Batman, Şırnak, Diyarbakır ve Mardin kentlerini kapsamaktadır. Hasankeyf ören yeri, İlisu barajının rezervuar alanı içinde kalmaktadır. Bu nedenle Hasankeyf'teki kültür varlıklarının gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarılmasını sağlamak ve korumak amacıyla çeşitli projeler hayata geçirilmektedir. Öncelikle yerlerinden taşınmaları uygun görülen kültür varlıkları, yeni yerleşim alanında belirlenen yerlerine taşınmıştır. Yeni Hasankeyf'e taşınamayacak durumdaki kültür varlıklarının yerinde korunmaları için çalışmalar yürütülmektedir. Barajın ömrünü doldurmasından sonra, kültür varlıklarının tekrar gün yüzüne çıkarılması hedeflenmektedir.

Bu çalışmada, Hasankeyf'te İlisu Barajı'ndan etkilenen kültürel mirasın yerinde koruma çalışmaları açıklanarak, gelecek nesillere aktarma yöntemlerine değinilecektir. Türkiye'de, bu kadar kapsamlı başka projeler olmaması nedeniyle öncü olarak gösterilecek çalışmalar, benzer durumdaki kültürel varlıklara örnek oluşturması açısından önemlidir. Anlatılacak konular, literatür taraması ve araştırmalar neticesinde elde edilmiş kaynaklar dahilinde, Hasankeyf'te yerinde koruma ve onarım çalışmaları yapılan kültür varlıkları üzerinden örnekledirmeler yapılarak aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hasankeyf, İlisu Barajı, Kültür Varlıkları, Yerinde Koruma

¹ Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Batman/TÜRKİYE E –posta: nazli.yalcinn2303@gmail.com

² Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Batman/TÜRKİYE E –posta: ondessumeyye@gmail.com

In-situ Conservation Efforts of Historical Hasankeyf Structure To Be Submerged by Ilisu Dam

Abstract

The dams, the leading elements of increasing the economic prosperity of societies, in some cases, can cause the destruction of cultural assets. Ilisu Dam and Hydroelectric Power Plant project encompasses the cities of Siirt, Batman, Şırnak, Diyarbakır and Mardin in the South eastern Anatolia Region. Hasankeyf archaeological site is within the boundaries of Ilisu dam reservoir. For this reason, various projects are implemented in order to ensure that the cultural assets of Hasankeyf can be transferred to future generations in a healthy way. First of all, the relocation of cultural assets which are considered to be possible was performed; and thus they were carried to their designated places in the new settlement area. Some efforts and works are conducted to protect the cultural assets on-site especially the ones impossible to be moved away to new Hasankeyf. It is aimed to bring cultural assets back to life after the life-span of the dam has expired.

In this study, the in-situ conservation efforts of cultural heritage affected by Ilisu Dam in Hasankeyf will be explained, and methods of transferring this heritage to future generations will be discussed. Due to the lack of projects so comprehensive in Turkey, this study is crucial as a precursor to display an example for cultural assets in similar circumstances. The narrated topics will be conveyed by exemplification over the cultural assets whose in-situ conservation and restoration works are carried out in Hasankeyf in the light of the literature review and researches related.

Keywords: Hasankeyf, Ilisu Dam, Cultural Assets, On-site Conservation

Yazma Eserlerde Restorasyon ve Konservasyon Süreci

Sema Nur ÇELİK¹
Melek ERTAŞ²
Hazal UÇAN³

Özet

El yazma eserler bir toplumun kültürel, felsefi, ekonomik ve sosyal yönünü yansıtan ve bulunduğu toplumun tarihine ışık tutan çok önemli belgelerdir. Bilim ve sanat dünyasının ilk elden kaynakları olan yazma eserler, yazıldıkları tarihten günümüze tarihî, kültürel ve bilimsel bilgi birikimlerinin yapı taşları olmuştur. Kültürel miras olarak kabul edilen yazma eserler, 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 23. maddesinde tanımlanan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları kapsamında değerlendirilmektedir. Geçmiş günümüze taşıyan ve tarihî belge niteliğinde olan bu eserlerin bizden sonraki kuşaklara kültürel miras olarak aktarılması gerekmektedir. Bu yolda yazma eserlerin, restorasyonuna ve konservasyonuna yönelik yapılan çalışmaların bilimsel olarak ele alınması, koruma yöntemlerinin geliştirilerek yaşam sürelerinin uzatılması esas alınmalıdır.

Çalışmanın içeriği, genel olarak yazma eserlerin belgeleme ve fotoğraflama süreçlerini; temizlik yöntem ve aşamalarını; restorasyonda kullanılan ana malzemeleri; eserlerin tamamlanmasında kullanılan sulu kalem, kazıma ve leaf ceasting olmak üzere üç tamamlama yöntemini; yazma eserlerin ciltleme, paketleme ve depolama işlemlerini kapsamaktadır.

Anlatılacak konular literatür taraması ve araştırmalar neticesinde elde edilmiş kaynaklar dahilinde örneklendirmeler yapılarak aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yazma Eser, Konservasyon, Koruma, Restorasyon

¹Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Batman/TÜRKİYE E-posta: semanurcelik587@gmail.com

²Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Batman/TÜRKİYE E-posta: melekertas1161@gmail.com

³Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Batman/TÜRKİYE E-posta: kvkorhl65@gmail.com

Restoration and Conservation Process in Manuscript

Abstract

Manuscript works reflect cultural, philosophical, economic and social aspect of a society and are very important documents that shed light on the history of the society. The manuscripts which are the first hand sources of the science and art world, have been the building blocks of historical, cultural and scientific knowledge since the day they were written. The manuscripts which are accepted as cultural heritage are evaluated within the scope of the movable cultural and natural assets which are defined in article 23 of the Law No. 2863 on Culture and Nature. These works have the characteristics of the historical documents that carrying the past to the present and must be transferred as a cultural heritage to generations after us. In this process, studies on the restoration and conservation of manuscripts should be dealt with scientifically, and the protection methods should be developed and extending their life span should be taken as a basis.

The content of the study generally includes the documentation and photographing processes of the manuscripts; methods and stages of cleaning; the main materials used in restoration; wet pencil technique used in the completion of works, scraping technique and leaf ceastingas three completion methods; binding, packaging and storage of manuscripts.

Topics to be explained will be transferred by examples within the scope of literature survey and sources obtained as a result of research.

Keywords: Manuscript, Conservation, Protection, Restoration

Ayasuluk Tepesi ve St.Jean Anıtı 2018 Yılı Depo Eserleri Konservasyon Çalışmaları

Kemal DALLIK¹

Özet

İzmir ili, Selçuk ilçesinde yer alan Ayasuluk Tepesi, Efes Antik Kenti'nin ilk ve son (4.) yerleşim alanını oluşturmaktadır. Ayasuluk Tepesi, Tunç çağlarından başlayarak Erken Osmanlı Dönemi'ne kadar devamlı olarak iskân edilmiştir. Ayasuluk Tepesi'nde uzun zaman boyunca, birbirinden bağımsız ekipler tarafından bilimsel kazı ve restorasyon çalışmaları devam ettirilmiştir. Araştırmalarında 100. yılına yaklaşan Ayasuluk Tepesi ve St. Jean Anıtı Kazı ve Onarım çalışmaları esnasında ele geçen ve kazı evi deposunda korunan küçük buluntuların çoğunu mimarî parçalar, seramik-cam-metal ve kemik eserler oluşturmaktadır. Ayrıca açmalarda ele geçen mezar buluntuları kazı evi deposunda korunan eserler arasında yer almaktadır.

Dönemler boyunca maruz kaldığı çeşitli etkiler sebebiyle bozulma ve tahribata uğrayan küçük eserler için 2018 yılında gerçekleştirilen depo konservasyon çalışmalarının amacı; tahribat hızını en aza indirmek, dış faktörler ile oluşan yeni bozulmaları önlemek ve mevcut durumu korumak yönünde olmuştur. Bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilen çalışma planı; eser tesbit ve teşhisi, belgeleme ve envanter kaydı, koruma-onarım sonucunda sergileme veya etütlük ayırma olarak sırasıyla uygulanmıştır. Bahsi geçen uygulamaların gerçekleşmesi çerçevesinde gerekli durumlarda mekanik ve kimyasal temizlik uygulanmış; hemen hemen tüm eserlerde tımlama çalışmaları da gerçekleştirilmiştir. Restorasyon ve konservasyon uygulamalarının her aşaması tanım (kayıt), çizim (doğrulama) ve fotoğraflama (belgeleme) ile kayıt altına alınmıştır. Bunun sonucunda da eserlerin öncesi ve sonrası arasındaki kesin fark ayırt edilebilir şekilde kazı evindeki sergi alanında sergilenmiştir. Tüm bunların genel amaca hizmet etmesi yönünden edinimsel bilgiler ile pratik uygulamalar gerçekleştirilerek restorasyon ve konservasyon çalışmalarında yardım ve asiste edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Restorasyon, Koruma, Arkeolojik Buluntu, Konservasyon

¹ Lisans Öğrencisi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Restorasyon ve Konservasyon Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: kemal_dallik@hotmail.com

St. Jean's Monument and Ayasuluk Hill Conservation of Warehouse Works – 2018

Abstract

Ayasuluk Hill is the first and last settlement of Ephesus in Selçuk, İzmir. Ayasuluk Hill was localized by the people regularly from the beginning of Bronze Age until the earliest of Ottoman Era. The independent groups kept going not only the scientific excavations but also restoration works long periods in Ayasuluk Hill. The whole finding pieces of excavations are in the warehouse and they are prevented from all demaging things there. Some of these pieces are architectural pieces, ceramics, glasses, metals, bones etc. And also tomb provenances are captured from these excavation works in the hill.

The main goals of the conservation of warehouse attempting works in 2018 are reducing the destruction effect and avoiding new destructions and protecting the current situation. Work plan for this purpose is respectively; identification, documentation, protection-conservation and the result of these exposition. Mentioned applications if it is necessary, mechanic and chemical cleaning can be used almost all remnants.

The each stage of restoration and concervation is recorded with description, drawing and photographing. The exhibition of remnant is consequent upon the these operation in the excavation house area. The differences are easily detected by the visitors with after and before works. In order to serve the general purpose of all these, it has been assisted in the works by acquiring practical applications.

Keywords: Restoration, Protection, Archaeological Finds, Conservation

İstanbul Arap Camii Konservasyon ve Restorasyon Önerileri

Melike ÇÜRGÜÇ¹

Özet

Arap Camii, İstanbul Beyoğlu ilçesi Atatürk (Unkapanı) Köprüsü'nün Galata tarafında yer almaktadır. Fatih Vakfiyesi'nde camiye çevrilen altı kiliseden biri olan yapının öncesinde Dominiken Kilisesi olduğu yazılı kaynaklar aracılığı ile bilinmektedir. Caminin etrafında, bağımsız şadırvanı ve sarnıcı, avlu duvarına inşa edilmiş kitabesiz üç göz halindeki çeşmeleri, havuzu ve yakın tarihte yapılan Mesleme bin Abdülmelik mezarı bulunmaktadır. Ayrıca avluyu çevreleyen yapılar arasında tuvaletler, Kur'an kursu, lojmanlar ve sosyal tesisler gibi modern yapılarda yer almaktadır.

Fatih Sultan Mehmet döneminde camiye çevrilmiş olan yapı, 1731'deki Galata yangınından sonra I. Mahmud'un annesi Saliha Sultan tarafından, 1807'deki Galata yangınında sonra ise II. Mahmud'un kızı Adile Sultan ile kocası Mehmed Ali Paşa tarafından onartılmıştır. Balkan savaşıdan sonra da Giritleli Hasan Bey tarafından gördüğü onarımlar tarihî belgelere yansıtılmıştır. 1960'lardaki basit onarımlar sonrası 1967'de yeniden camii olarak kullanıma açılmış ve 2007 yılında belgeleme çalışmaları başlatılarak 2011 yılında İstanbul Avrupa Kültür Başkenti Ajansı sponsorluğunda restore edilmiş ve çevre düzenlemesi yapılmıştır.

İstanbul kültür mirasının önemli yapılarından biri olan Arap Camii'de zaman içerisinde iklim ve kullanım koşullarına bağlı olarak yapısal malzemelerdeki bozulma ve dayanıklılıktaki azalma gibi problemler ile karşılaşmıştır. Bu problemlerden bazıları; nemden kaynaklı kabarmalar, sıva dökülmeleri ve çatlaklardır. Dış mekânda ise iklim koşullarına bağlı olarak yoğun yosun ve bitki oluşumu, kiremit çatı üstünde karamalar, genel dış duvarlarda yapısal bozulmalar ve kopmalar görülmektedir.

Gerçekleştirilen bu çalışma ile söz konusu yapının korunması amacıyla özgün malzeme karakteristiklerinin analizi ve uygun onarım tekniklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda göz önüne alınacak kriterler, gözlemsel inceleme ve laboratuvar analizleri olmalıdır. Bu nedenle, anıtsal yapının gerek daha önce geçirdiği koruma onarım uygulamaları gerekse uygulama detaylarını içeren koruma yaklaşımları incelenmiş ve mevcut durum tespitinin yanı sıra müdahale önerileri sunulmuştur. Sunulan çalışma ile koruma onarım önerilerinin yanı sıra, koruma bilincinin gelişmesiyle tarihî yapıların gelecek kuşaklara aktarılması konuları da değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arap Camii, Kültür Mirası, Restorasyon, Konservasyon

¹Lisans Öğrencisi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Restorasyon ve Konservasyon Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: mmelakee@gmail.com

Istanbul Arab Mosque Conservation and Restoration Recommendations

Abstract

The Arab Mosque is located on the Galata side of the Atatürk (Unkapanı) Bridge in the Beyoğlu district of İstanbul. One of the six churches, which was converted into a mosque in Fatih Vakfı, is known as the Dominican Church. Around the mosque, there are independent fountains and cistern, in case of three eyes fountain built on the courtyard wall, a pool and the recently built Mesleme bin Abdulmelik tomb. In addition, the buildings surrounding the courtyard are located in modern buildings such as toilets, Quran course, housing and social facilities.

The building was converted into a mosque during the reign of Sultan Mehmet the Conqueror. After Galata fire in 1731, it was repaired by Saliha Sultan, who was the mother of Mahmud I, after the Galata fire in 1807, it was repaired by II. Mahmud's daughter Adile Sultan and her husband Mehmed Ali Pasha. After the Balkan War, the repairs which were seen by Giritli Hasan Bey were reflected in the historical documents. After simple repairs in the 1960s, it was re-opened as a mosque in 1967 and documentation work was initiated in 2007 and it was restored in 2011 under the sponsor ship of Istanbul European Capital of Culture Agency and Landscaped.

The Arab Mosque, one of the most important structures of Istanbul cultural heritage, encountered problems such as the deterioration in structural materials and durability due to climate and usage conditions over time. Some of these problems; moisture-induced blisters, plaster spills and cracks. Outdoors, depending on the climatic conditions, intense moss and plant formation, blackening on the tile roof, structural deterioration in the outer walls and cracks are observed. With this study, it is aimed to analyze the original material characteristics and to determine the appropriate repair techniques in order to protect the structure. Criteria to be considered for this purpose should be observational analysis and laboratory analysis. Therefore, the conservation approaches of the monumental structure, including the protection repair applications and the application details, were examined and the current situation determination and intervention proposals were presented. In addition to protection-repair recommendations, the development of conservation awareness and the transfer of historical structures to future generations were also evaluated.

Keywords: Arab Mosque, Cultural Heritage, Restoration, Conservation

Kitap Şifahanesi ve Arşiv Dairesi Başkanlığı Biyoloji Laboratuvarı Çalışmaları ve Yazma Eserlerde Biyolojik Bozulmaların Değerlendirilmesi

Esra KELEŞ¹

Özet

Türkiye’de yazma eserler yazılı bilginin ve yazıldığı döneme ait bilgilerin aktarımı ile kültürel mirasımızın önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Zaman içerisinde bu eserler birçok bozulmaya maruz kalmıştır. Yazma eserlerdeki biyolojik bozulmalar da çoğunlukla ortam koşullarına bağlı olarak gelişen böcek, mikroorganizma ve farelerin eserler üzerinde meydana getirdiği tahribatlardır. Restorasyon öncesinde yapılacak işlemlere karar verilmesi için eserlerin detaylı şekilde incelenmesi ve üzerinde gerekli analizlerin yapılması önemlidir. Konservasyon biliminin gelişmesi ile birlikte kültürel mirasın korunması ve onarımında biyoloji ve kimya gibi bilim dallarında disiplinler arası çalışmalar artmıştır. Laboratuvarımızda; zararlıların tespit edilmesi ve tanımlanması, eserler üzerindeki aktivitesi ve bozucu etkisinin belirlenmesiyle ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Konservasyon biliminde, bir biyoloji labortuvarında yazma eserlerin konservasyonu ve onarımı için gerçekleştirilen aktiviteler kapsamında böcekler ve farelerin depo alanlarında varlığının tespit edilmesi ve durdurulmasına yönelik kurulan “ Entegre Zararlı Mücadelesi ” adlı programı, yazma eserlerde tahribat yapan mikrobiyal topluluğun tanımlanması amacıyla mikrobiyolojik ve biyokimyasal teknikler, moleküler teknikler ve gaz kromatografisi mikroorganizma tanı sistemi hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelime: Yazma Eserler, Biyolojik Bozulmalar, Entegre Zararı Mücadelesi, Böcek Tahribatı, Konservasyon Bilimi

The Evaluation of Biological Deteriorations on Manuscripts and the Studies of Biology Laboratory in Department of Manuscript Conservation and Archives

Abstract

Manuscripts are important part of Turkey’s cultural heritage as they transfer the written information and the information about the time that they were written. These manuscripts wereexposed to deterioration and degradation over time. Biodeterioration

¹ Doktora Öğrencisi, İstanbul Kültür Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, İstanbul/ANKARA E-posta:esra.keles1978@hotmail.com

of manuscripts is the damage as a result of activity of insects, rodents and microorganisms mostly at inappropriate environmental conditions. Before the restoration process visual inspection and technical analysis are very important in making decisions about the restoration treatments. With the development of conservation science, there has been increase in interdisciplinary researches between biology and chemistry in conservation and restoration of cultural heritage. The biology laboratory of department of manuscript conservation and archives studies and investigates the detection and identification of damaging pests and microorganisms, activity and the destructive effect of these agents on manuscripts. As part of the activities in the field of biology for conservation science to preserve the manuscript, information about Establishing Integrated Pest Management programmes for detection of insects and rodents in storage areas of a library, Identification of microbial community using traditional culture-based techniques, molecular techniques and GC based microorganism identification system will be given.

Keywords: Manuscripts, Biodeterioration, Integrated Pest Management, Insect Damage, Conservation Science

Tarihi Yapıların Cephelerinde Kullanılan Doğal Taşlarda Yapılan Konservasyon Çalışmalarının İrdelenmesi

Zeynep Sena KARKAŞ¹
Doç. Dr. Seden ACUN ÖZGÜNLER²

Özet

Kültürel ve tarihi anlamda belge niteliği taşıyan tarihi yapıların ve anıtların cephelerinde kullanılan doğal taşlar, gerek teknolojinin hızla gelişmesi sonucu çevresel ve fiziksel faktörler gerekse insanlar tarafından ciddi hasarlara uğramakta ve hızla bozulmaktadır. Dünyada taş koruma kavramı, ilk olarak Avrupa'da sanayi devrimi ile ortaya çıkan gün geçtikçe daha da önem kazanan bir kavramdır. Taş koruma, çeşitli şekillerde görülen taş bozulmalarının engellenmesini ya da durdurulmasını amaçlayan önlem ve işlemlerdir. Doğal taşları korumak için yapılan konservasyon çalışmaları ilk olarak 19.yy ortalarında başlamış olup günümüzde de halen devam etmektedir. Doğal taş konservasyon çalışmaları sırasında, taş bozulma oranını en aza indirmek ve doğal döngü gereği hava şartları, atmosferik kirlilik ya da uygunsuz müdahaleler nedeniyle bozulan doğal taşları güçlendirmek için sağlamaştırıcı ve su itici kimyasallar kullanılarak bir nevi doğal taşlar tedavi edilmektedir. Sağlamaştırıcıların amacı zayıflamış taşları güçlendirmek ve gevşeyen molekülleri bağlayarak yüzey kayıp hızını yavaşlatmaktır. Su iticilerin amacı ise suyun taşın içine nüfuz etmesini önlemek veya azaltmak yoluyla taşın bozulma sürecini yavaşlatmaktır.

Ülkemizde kültürel miras niteliğinde birçok tarihi taş yapı bulunmakta olup tarihi yapıların kültürel miras değerinin sürdürülebilirliği için özgün taş malzemenin yerinde korunması, eski taş işçiliğinin de artık yok olmaya başladığı düşünüldüğünde büyük önem arz etmektedir. Ülkemizde taş koruma kavramı çok yeni bir kavram olup ilk taş konservasyon uygulamaları bile son 10 yıl içerisinde gerçekleşmiştir. Bu çalışmada, dünyanın bu alanda önde gelen, gelişmiş ülkelerinde taş konservasyon çalışmalarında geçmişten günümüze kullanılan sağlamaştırıcı ve su itici kimyasalların neler olduğu; günümüzde hangi yönetmeliklere ve hangi standartlara dayanarak bu kimyasalların uygulandığı; hangi yöntemlerin nasıl kullanıldığı araştırılmıştır. Bu çalışma, ülkemiz için yeni sayılan ve konuyla ilgili az çalışma bulunan bir alan olan taş yapılarda sağlamaştırıcı ve su itici kimyasal uygulamalarına dikkat çekmek, ülkemizdeki çeşitli uygulamalardan örneklerle yer vererek bu alanda bilgi birikimini arttırmak, geri dönüşü mümkün olmayan bu uygulamaların standartlaşmasını sağlayarak bilinçli kullanım konusunda katkı koymak amacıyla yapılmıştır.

¹ Yüksek Lisans Programı, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Çevre Kontrolü ve yapı Teknolojisi, İstanbul/TÜRKİYE E-posta: zeynepse92@gmail.com

² İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İstanbul/TÜRKİYE

Anahtar Kelimeler: Doğal Taş Konservasyonu, Taş Koruma, Doğal Taş Sağlamaştırma, Su İtici

Investigation of Conservation Studies on Natural Stones Used in Facades of Historical Buildings

Abstract

The natural stones used in the facades of historical buildings and monuments, which are culturally and historically documented, are severely damaged and rapidly degraded by environmental and physical factors as a result of the rapid development of technology. The concept of stone conservation in the world is a concept that has gained importance with the industrial revolution in Europe. Its aim is to prevent or stop the stone deformations in various forms. Conservation efforts to preserve natural stones started in the middle of the 19th century and the work is still in progress. During stone conservation applications, natural stones are treated by using consolidant and water repellent chemical products to minimize the stone deterioration rate and to strengthen the natural stones due to weather conditions, atmospheric pollution and improper interventions due to natural cycle. The aim of the consolidants is to strengthen the weakened stones and slow the surface loss rate by connecting the loosening molecules. The purpose of water repellents is to slow down the deterioration process by preventing or reducing the penetration of water into the stone.

In our country, there are many historical stone structures which are of a cultural heritage, and it is important to preserve the original stone material in place for the sustainability of the cultural heritage value of the historical buildings when it is thought that old stone work is now disappearing. Stone conservation has been studied more widely in the academic field and application field for the last 10 years in our country. In this study, it was investigated on what kind of consolidant and water repellent chemical products used in the stone conservation studies in the leading and developed countries of the world; which regulations and which standards are applied today, which methods are used. This study has been carried out in order to increase the accumulation of knowledge in this field by giving attention to the consolidant and water repellent chemical applications in the stone buildings which is a new and less studied in our country by giving examples from various applications in country and to provide the standardization of these irreversible applications.

Keywords: Stone Conservation, Stone Protection, Stone Consolidation, Water Repellent

İnternet ve Sosyal Medyanın Koruma Onarım Bilincini Geliştirme ve Eğitimi Üzerindeki Olumlu-Olumsuz Etkileri

Bariş Can BECERİR¹

Özet

1961 yılında fikri ortaya atılan ve 1993 yılında ülkemize giriş yapan internet, yaşamın birçok alanında kolaylık sağlamaktadır. Yıllar içerisinde kendini geliştiren sosyal mecralar, internet dünyasının hayatımıza en çok etki eden platformudur. İnsanların eğitim, araştırma, etkileşim ve reklam gibi konularda birbiriyle bilgi paylaşımı yapmasını sağlarlar. Koruma-onarım alanında kişiler arası bilgi paylaşımı yapılması, koruma bilincinin gelişmesinde önemli rol oynamaktadır ve hemen hemen tüm insanların sınırsız bilgiye ulaşılabilmesini sağlayan internet, kültür varlıklarının korunması hakkında fikir sahibi olunmasına yardımcı olmak dışında, oluşturduğu bilinç duygusu ile doğru ve yanlış uygulamaların ayırt edilebilmesini de sağlamaktadır.

İnternet dünyası üzerinde koruma-onarım konusunda bilgisi olmayan kişilerin yaptığı yanlış paylaşımlar toplum üzerinde yanlış bir algı yaratabilmektedir. Sosyal medyanın bu konuda etkin ve bilinçli kullanımı toplum üzerinde, yapacak doğru bilgilendirme sayesinde bu algıyı kırıp doğru koruma bilincinin gelecek nesillere aktarımını sağlayabilir. Sosyal medya dışında, internetin, bu alanda çalışan insanlar arasında fikir alışverişi yapmasının araştırma geliştirme açısından olumlu etkileri yadsınamaz. Dünyanın bir ucunda çalışılan eser hakkında alınan bilgiler kişinin kendi çalıştığı eser üzerinde yapılan uygulamalarda yol gösterici olabilmektedir. Ancak bu durum sadece internetin bilinçli kullanımı ile sağlanabilmektedir. Koruma-onarım alanı sadece bu alanda çalışan kişiler için değil bütün toplum için önem taşımaktadır. İnternet dünyasının doğru kullanımının yaygınlaştırılması da bu alanda çalışan kişiler haricinde toplum açısından da aynı derecede önemlidir.

Bu çalışmada, “sosyal medyanın olumsuz kullanımlarının etkileri, nasıl daha verimli kullanılabileceği, internet dünyasında bilimsel bilgiye hangi yoldan ulaşılabilceği ve insanların bu konu hakkında bilinçlendirilmesi; ayrıca dünya üzerinde sosyal medya ve interneti doğru kullanan kişiler, müzeler hakkında bilgilendirme” konuları üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, İnternet Dünyası, Koruma Onarım, Bilgi Paylaşımı, Bilinçlenme

¹ Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: barişbcc@hotmail.com

The Detrimental and Positive Impacts of the Internet and Social Media on Building up Conservation/Restoration Awareness and Education

Abstract

Conceptually born in 1961, the Internet, entered into our lives in 1993 and since then it helps human kind in many areas. Social media is the most suitable way of this wide web and it is helping us to communicate and exchange all types of information. Specifically speaking, exchanging knowledge in the area of conservation increases our awareness about preservation of artefact and supports our judgment over right and wrong conservation applications.

Inaccurate information, shared by ignorant users, on conservation and restoration applications causes misleading perceptions in the collective minds of the society. The correct use of social media could help relaying conservation consciousness into next generations. Except social media, the positive role of internet in knowledge exchange and dissemination in the fields of conservation and restoration should not be underestimated. Discovery over an artefact which is studied in one corner of the world may give guidance to another conservator in another part of the world over his/her conservation-restoration work. This, of course, can only be achieved if the internet is used correctly. Enabling people to use internet in a correct manner increases awareness not only for experts in this specific field but also for the entire society.

This work not only focuses on the detrimental effects of wrong usage of social media, but also gives guidance on how to reach uncorrupted information. The role of museums heading for this goal is especially underlined.

Keywords: Social Media, World Wide Web, Conservation and Restoration, Knowledge Sharing, Consciousness

Hattuša'nın Tarihsel Süreci ve 2014-2018 Yılları Arasındaki Genel Konservasyon-Restorasyon Çalışmaları

Burak Üryani Söylemez¹
Emirhan Çetinkaya²
İrem Şükran Nogay³

Özet

Hitit Krallığı'nın başkenti Hattuša, Çorum ili Boğazkale ilçesinde bulunmaktadır. Hitit döneminde Hattuša adıyla anılan söz konusu yerleşme 265 hektarlık bir alana sahip olup eskiçağın alan olarak en büyük kentleri arasında yer almaktadır. Gerek kendi döneminde büyük güçler arasına girdiğinden gerek günümüzde UNESCO dünya kültür mirasını koruma listesinde olduğundan bu alanda yapılan kazı çalışmaları bilim dünyası için büyük öneme sahiptir. Hattuša ve yakınında yer alan Yazılıkaya Açık Hava Tapınağı'nın yeniden keşfedilmesi 1834 yılında gerçekleşmiş ve 1904 yılından itibaren Alman kazı heyeti tarafından kazılmaya başlanmıştır. İkinci Dünya Savaşı sırasında kazı çalışmalarına ara verilmiş, savaş sonrasında çalışmalara tekrar başlamıştır. Günümüzde bu alanda sürdürülen kazılar Alman Arkeoloji Enstitüsü (DAI) tarafından Prof. Dr. Andreas Schachner başkanlığında yürütülmektedir.

Bu çalışmanın amacı Hattuša'nın tarihi önemi ve 2014-2018 tarihleri arasında gerçekleştirilen koruma onarım çalışmaları hakkında bilgi vermektir. Kazı çalışmaları sonrasında ortaya çıkan buluntuların restorasyon öncesi ve sonrasında çizim ve fotoğraf ile belgeleme çalışmaları tamamlandıktan sonra elde edilen veriler kazı arşivine eklenmiş, taşınır ve taşınmaz arkeolojik buluntular için uygun koruma ve onarım planı oluşturulmuştur. Koruma ve onarım çalışmaları buluntuların durumuna göre laboratuvarında veya in-situ olarak gerçekleştirilmiştir. Kazı çalışmaları ile ortaya çıkarılan taşınır ve taşınmaz kültür varlıkları için önleyici koruma çalışmaları planlanarak uygulamalara başlanmış ve eserler için uygun koşullar sağlanarak depolama işlemi tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Koruma, Onarım, Restorasyon, Konservasyon, Hattuša, Hitit, Çorum

¹Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: burakusoylez@gmail.com

²Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: emircky@gmail.com

³Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bilim Dalı Eskiçağ Tarihi Ana Bilim Dalı İstanbul/TÜRKİYE E-posta: is.konuskan@gmail.com

Hattusa's Historical Process and General Conservation- Restoration Works Between 2014-2018

Abstract

Hattusa, the capital city of the Hittite Empire, is situated in Boğazkale archaeological site at Corum's Bogazkale district. Being one of the largest cities in antiquity, the settlement covers an area of about 265 hectares. The ongoing archaeological excavations bear great importance as the Hattusa was once one of the most influencing powers in its region, and also for it has been included in the UNESCO World Heritage List. The discovery of Hattusa and nearby Yazılıkaya Open Air Temple dates back to 1834 and the first excavations began in 1906 by a German expedition. The work was interrupted during World War II. Since then, the excavations have been carried out by the German Archaeological Institute, and are currently being directed by Prof. Dr. Andreas Schachner.

This study aims to present the historical importance of the site and to give information about the recent conservation and restoration work conducted between 2014 and 2018. The artefacts were documented before and after restoration procedures, then conservation precautions were taken both for movable and immovable archaeological materials. Conservation and restoration works were carried out on-site and at the site lab depending on the conditions of artefacts. Preventive conservation strategies were planned and implemented. Necessary conditions for storage of the artefacts have also been provided.

Keywords: History, Conservation, Restoration, Hattusa, Hittite, Corum

Yenikapı 29 Batığı'nın Bozulma Durumunun Araştırılması

Cem AKGÜN¹

Özet

Yenikapı'da, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından 2004-2013 yılları arasında gerçekleştirilen kurtarma kazılarında 5. ile 11. yüzyıllar arasına tarihlenen 37 adet batık gemi kalıntısı bulunmuştur. Söz konusu batıklar, dünyanın en geniş ortaçağ gemi koleksiyonunu oluşturmaktadır. 27 adet gemi kalıntısının belgeleme, araziden kaldırma çalışmaları ile 31 adet gemi kalıntısının konservasyon çalışmaları İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sualtı Kültür Kalıntılarını Koruma Anabilim Dalı tarafından üstlenilmiştir. Çalışmaların nihai hedefi bu önemli koleksiyonun bilimsel prosedürlere en uygun şekilde korunarak, batıkların müze ortamında sergilemeye hazır hale getirilmesidir.

Bu çalışmada Yenikapı 29 Batığı'nın Bozulma Durumunun Araştırılması ve Koruma Önerisi başlıklı tez araştırmasından elde edilen ilk bulgular üzerinde durularak değerlendirmelerde bulunulacaktır. Yenikapı 29 Batığı'na ait ahşapların bozulma durumunun anlaşılabilmesi için batıklardan alınan ahşaplar üzerinde maksimum su miktarı, yoğunluk, taramalı elektron mikroskobu (SEM), taramalı elektron mikroskobu enerji yayımlı X-Işını analizi (SEM-EDX) ve fourier dönüşümlü kızılötesi (FTIR) analizlerinin yapılması planlanmıştır. İlk aşamada batık ahşaplarından alınan toplam 86 örnek üzerinde maksimum su miktarı ve yoğunluk analizleri gerçekleştirilmiştir. Maksimum su miktarı ve yoğunluk analizlerinden elde edilen sonuçlar, batık ahşaplarında farklı bozulma derecelerinin olduğunu göstermiştir. Buradan elde edilen verilerin değerlendirilmesi ile belirlenecek ahşap örnekleri üzerinde SEM, SEM-EDX ve FTIR analizlerinin yapılması planlanmakta olup bununla bozulmanın hücresel ve kimyasal olarak da anlaşılması amaçlanmaktadır. Çalışmanın tamamlanması ile ulaşılabilecek veriler, literatür araştırmaları ile de desteklenerek batığa ait ahşapların konservasyon çalışmalarında kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Konservasyon, Suya Doymuş Ahşap, Bozulma Durumu, SEM, FTIR

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: cemakgun3d@gmail.com

The Evaluation of the Deterioration Status of Yenikapı 29 Shipwreck

Abstract

The remains of 37 shipwrecks dating from the 5th to 11th centuries were found in the salvage excavations carried out between 2004 and 2013 by the Istanbul Archaeological Museums Directorate in Yenikapı. These wrecks constitute the largest medieval ships collection in the world. Documentation and removing from the site of 27 shipwrecks and conservation works of 31 ships remains were undertaken by Istanbul University Faculty of Letters - Department of Conservation of Marine Archaeological Objects. The ultimate goal of the work is to ensure that this important collection is preserved in the most appropriate way with the scientific procedures and preparing them to exhibit in the museum environment.

In this study, the first findings obtained from "The Investigation of the Deterioration Status of Yenikapı 29 Shipwreck and Protection Proposal" thesis research will be discussed and evaluations will be made. The maximum water content analysis, density analysis, scanning electron microscope analysis (SEM), scanning electron microscopy energy dispersive X-ray spectroscopy (SEM-EDX) and fourier transform infrared spectroscopy (FTIR) analyzes planned to be made for the understanding of the deterioration of the woods of Yenikapı 29 shipwreck. In the first stage, maximum water content and density analyzes were performed on 86 samples taken from Yenikapı 29 wood. The results obtained from the maximum water content and density analyzes showed that there were different degrees of deterioration in the waterlogged wood. SEM, SEM-EDX and FTIR analyzes are planned on the wood samples to be determined by evaluating the data obtained from this study and it is aimed to understand the cellular and chemical degradation. The data to be reached with the completion of the study will be supported with literary research and will be used in conservation works of the wreck woods.

Keywords: Conservation, Waterlogged Wood, Deterioration Status, SEM, FTIR

Geçmişten Günümüze Koruma Kavramı

Gizem ERTEN¹

Özet

Koruma, "Tarih ya da sanat değeri taşıyan yapıların veya kent parçalarının yaşamlarını sürdürebilmeleri için muhafaza, onarım ve bakıma ilişkin gerekli önlemleri alma" olarak tanımlanmaktadır (Hasol, 2010). Koruma, salt "tamir"i amaç edinmeyen, bilim ve kültürün birçok girdisini içeren bir süreçtir. Bu süreçte ele alınan varlıkların kültürel değerleri kadar koruma kavramının zaman içindeki değişkenliği de değerlendirilmelidir. "Neyi nasıl korumalıyız?" sorusundan önce koruma ihtiyacının ortaya çıkışı, bu ihtiyaç ile birlikte gelişen koruma anlayışı ve bilincinden söz etmek gerekmektedir.

Kültürel miras koruma kavramının ortaya çıkışını, tarihsel gelişimindeki etkenleri, hangi aşamalardan geçtiğini, bugün kuramda ve pratikte netür yaklaşımlar olduğunu bilmek, koruma olgusunun gelecekteki gelişimine de katkı sağlayacaktır.

Bildiri kapsamında bu konu tarihi yarımada ölçeğinde; arşiv çalışması sonuçları ve görsel kaynaklarla, geçmişten günümüze koruma kavramı, koruma bilinci ve korumanın sürdürülebilirliği açısından ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Koruma, Onarım, Kültürel Miras, Koruma Bilinci, Sanat Tarihi

The Concept of Conservation from Past to Present

Abstract

Conservation is defined as "taking the necessary steps so that structures or pieces with artistic or historical value will be able to sustain their lives" (Hasol, 2010). Conservation is a process, which doesn't just consist of "repair"; it embodies many scientific and cultural inputs. The variability of the concept of conservation should be considered as much as the cultural importance of the subjects of conservation. Before asking "How/what should we conserve?" it's necessary to discuss the emergence of the need to conserve and the awareness that stems from that need.

Understanding the emergence of the concept of cultural heritage conservation, the factors leading to its historical progress, the phases that it went through and these

¹Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: gizem_erten_22@gmail.com

days knowing the different approaches in theory and practice is important for the development of the conservation concept in the future.

As part of the proceedings, this topic will be addressed, within the scope of the historical peninsula, with regards to the conservation concept, conservation awareness, and the sustainability of conservation and it will be supported with the results of the archive searches and visual sources.

Keywords: Conservation, Restoration, Cultural Heritage, Conservation Awareness, Art History

Kağıt Eserlerde Bozulma Çeşitleri ve Restorasyon-Konservasyon Yöntemleri

Kevser GÖRGÜLÜ UÇAR¹

Özet

En yaygın yazı taşıyıcısı olan kâğıdın keşfi M.S 2. yüzyılda Çin'de gerçekleşmiştir. Yazılı belgelerin geleceğe aktarılabilmesi için; zehirli bitki sularının kullanılması, çeşitli kutu veya torbalar içerisinde saklama gibi önlemler ilk koruma çalışmalarından sayılabilirler. Gerçek anlamda kitap konservasyonu ve restorasyonu konusundaki ilk girişim ise Vatikan Kütüphanesi kardinali Franz Ehrle tarafından 19. yüzyılda yapılmıştır. 20. yüzyıldan itibaren ise kitap konservasyonu ile ilgili önleyici tedbirleri ortaya koymak üzere; nem, sıcaklık, ışık, böcek ve mantar tahribatı, asit, hava kirliliği, kâğıdın yapısındaki safsızlıklar gibi konularda araştırmalar yapılmaya ve sonuçlar değerlendirilmeye başlanmıştır. Bu süreç, çeşitli sebeplerden dolayı tahrip olan eserlerin restorasyon ve konservasyonlarının bilimsel veriler doğrultusunda, bilinçli ve etik biçimde gerçekleştirilmesini sağlamıştır.

Kağıt eserlerde konservasyon belgelemeyle başlar, teşhis ve tedaviyle devam eder. Belgeleme işleminden sonraki teşhis süreci esere yapılacak müdahaleleri belirler. Temizlik (ıslak veya kuru), onarım (tümleme ve yırtık yapıştırma), asit giderme, sağlamaştırma gibi işlemler eserin ihtiyacına ve kondüsyonuna göre seçilerek uygulanır. Eserin koruma uygulamaları sırasında görmüş olduğu işlemler yazılı ve görsel olarak kaydedilir. Böylece esere daha sonra yapılacak olan müdahaleler için bir kılavuz kaynak oluşturulur.

Bu çalışmada, kağıt eserlerin bozulma sebepleri (biyolojik, fiziksel ve kimyasal etkenler, çevresel faktörler, insan kaynaklı hasarlar, doğal yaşlanma süreci) ve bozulma karşısında uygulanacak olan tedavi yöntemleri ele alınmaktadır.

Anahtar Kelime: Bozulma, Kağıt, Kondisyon

¹Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: gorgulukevser@gmail.com

Types of Deterioration of Paper Works and Restoration and Conservation Techniques

Abstract

The discovery of the most widely used inscription carrier, the paper, discovered in China during 2nd century. Precautions such as the usage of poisonous water and storage in various boxes and bags may be considered as the first efforts to conserve with the aim of passing on the written documents to the future without any harm. Franz Ehrle, the cardinal of Vatican Library, attempted to conserve and restore the books for the first time in 19th century. Starting from the 20th century subjects to produce preventive precautions regarding the book conservation, such as moisture, heat, light, bugs and mushroom devastation; acid and air pollution, the impurity in the texture of the paper have been conducted and the findings have been evaluated. This process provided the ethical and conscious restoration and conservation of somehow damaged artifacts in accordance with the scientific data.

The conservation of paper starts with documentation and continues with diagnosis and treatment. After documentation, the process of diagnosis determines the treatment that will be applied on the artifact. Treatments such as cleaning (wet or dry), repairing (integration or repairing), acid removal, and consolidation are applied according to the necessity and condition of the artifact. The processes that applied to the artifact are recorded both visually and written form. Thus a guide can be created for the upcoming treatments.

In this study, the reasons behind the deterioration of paper works (biological, physical and chemical factors, environmental factors, damage caused by humans, natural aging process) and the treatments that can be applied to prevent these deterioration will be discussed.

Keywords: Degredation, Paper, Condition

Türk Vakıf Hat Sanatları Müzesi'nde Yazma Eserlerin Cilt Restorasyonu ve Konservasyonu

Mert SAĞLAM¹

Özet

Ülkemizin arşiv, müze ve kütüphanelerinde bulunan yazma eserler dünyanın en zengin ve kıymetli koleksiyonlarından birini oluşturmaktadır. Kitap sanatlarındaki ustalık yüzlerce yıllık bir birikimin ve geleneğin sonucudur. Bu kültür birikimini en sağlıklı biçimde geleceğe taşımak, konservasyon biliminin ana amacıdır.

Bu çalışmada, 2016-2019 yılları arasında Türk Vakıf Hat Sanatları Müzesi'nin Restorasyon ve Konservasyon Laboratuvarı'nda gerçekleştirilen; Türk Vakıf Hat Sanatları Müzesi, İbrahim Hakkı Konyalı Kütüphanesi ve Erzurumlu Lala Mustafa Paşa Camii envanterine kayıtlı yazma eserlerin ciltlerinin restorasyon ve konservasyon süreçleri değerlendirilmektedir.

Ayrıca 16. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar tarihlenen bazı Arapça, Farsça ve Osmanlıca eserlerin restorasyon-konservasyon uygulamaları, kullanılan yöntem ve malzemeler doğrultusunda, bir yazma eser cildinin onarım süreci ve geleneksel ciltçiliğin konservasyona olan katkısı ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yazma Eser, Cilt, Restorasyon, Konservasyon, Kitap Sanatları

The Restoration and Conservation of Bookbindings of the Manuscripts in the Museum of Turkish Calligraphy Art

Abstract

The manuscripts that located in the archives, museums and libraries of our country constitute one of the richest and the most important collections in the world. The mastery in art of books is the result of hundreds of years of accumulation and tradition. To transfer this cultural accumulation to the future in the most efficient way, is the main goal of the conservation science.

In this study, the restoration and conservation process, which took place between the years 2016-2019 in the Restoration and Conservation Laboratory of "The Museum of Turkish Calligraphy Art", of the bookbindings of the manuscripts that are registered in

¹Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: mert.saglam97@gmail.com

the inventories of “The Museum of Turkish Calligraphy Art”, “Ibrahim Hakkı Konyalı Library” and “Erzurumlu Lala Mustafa Pasha Mosque” will be investigated.

In addition, the restoration-conservation practices of some Arabic, Persian and Ottoman works dating back 16th-20th century, and the process of repairing the bookbinding of a manuscript and the contribution of traditional bookbinding to conservation are discussed in accordance with the techniques and used material.

Keywords: Manuscript, Bookbinding, Restoration, Conservation

Feyhaman Duran İmzalı “İstanbul Üniversitesi Senato Odası (1949)” Tablosunun Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları

Seda KARTAL¹

Özet

Feyhaman Duran imzalı "İstanbul Üniversitesi Senato Odası (1949)" isimli yağlıboya tablonun restorasyon ve konservasyon çalışmaları; İstanbul Üniversitesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Yağlı boya Tablo Koruma ve Onarım laboratuvarında gerçekleştirilmiştir.

Feyhaman Duran; İstanbul Üniversitesi'ne birçok resim yapmıştır. İstanbul Üniversitesi Rektörlük koleksiyonuna ait Demirbaş No: 17/2000 olan "İstanbul Üniversitesi Senato Odası" isimli yağlıboya tablo da bunlardan bir tanesidir.

Yağlı boya tablo 145x170 cm ölçülerindedir ve üniversitemizin o dönemki yöneticilerinin gerçekleştirmiş olduğu bir senato toplantısı resmedilmiştir. Restorasyon ve konservasyon çalışmaları biten yağlı boya tablo halen İstanbul Üniversitesi Rektörlük binası, rektörlük katında sergilenmektedir.

Bu çalışmada; yağlı boya tabloda görülen bozulmalar ve bunlara yönelik yapılan restorasyon ve konservasyon çalışmaları konu edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Feyhaman Duran, Yağlı Boya Tablo, Restorasyon ve Konservasyon

Regarding Restoration and Conservation Works on the Painting Named After “Senate Room Of Istanbul University 1949”, Created by Feyhaman Duran

Abstract

The restoration and conservation works on the oil painting that named “Senate room in Istanbul University (1949)” have been implemented in Istanbul University’s Laboratory of Oil-Painting Conversation and Restoration, which is a part of the Department of Conversation and Restoration of Movable Cultural Assets.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: kartallseda@gmail.com

Feyhaman Duran is an artist and creator of many paintings in Istanbul University. The oil painting, which is called "Senate room in Istanbul University" with id no: 17/2000, belongs to the Art Collection of Rectorship and one of the examples of many paintings created by him.

The oil painting canvas measures as 145x170 cm and depicts one of the meetings participated by the university council of that period. The restoration and conservation works on oil painting have been completed and now being exhibited at the corridor in Rectorship chamber.

The aim of this study is to discuss the impairments and corruptions which occurred in the oil painting and the restoration and conservation works to fix them.

Keywords: Feyhaman Duran, Oil-Painting, Restoration and Conservation

Günümüz Sanat Eserlerinin Koruma ve Onarım Uygulamalarına Farklı Bakış Açıları

Serpil Çetinkaya¹

Özet

Günümüz sanatını, kullanılan malzemeler açısından incelediğimizde geleneksel yöntemler dışında farklı ve hala araştırılmaya açık malzemeler ile karşılaşılabilir. Elbette ki yaşadığımız çağın hızlı değişimi, bu bağlamda üretimi ve teknolojisi, insanlığı etkilediği gibi sanatı ve sanatçıyı da etkilemiştir. Günümüz sanatçısı, eserlerinde kimi zaman günlük pratiğindeki malzemeleri kompozit olarak kullanmakta kimi zaman da bu malzemeleri eser olarak sunmaktadır. Örneğin Marcel Duchamp'ın 1917 yılında kullanılmış bir pisuarı sanat eseri olarak sunması, sanat tarihinde sanat nesnesi algısının değişimine neden olmuştur. Bu dönemden sonra üretilen sanat pratikleri, bu konuda çalışmalar yapmış sanattarihçileri, eleştirmenleri tarafından çağdaş sanat etiği olarak adlandırılmaktadır. Çağdaş sanat kavramı içerisinde eserler incelendiğinde uygulandığı, yöntem ve özellikle de malzeme kullanımı açısından belirli kıstaslardan bahsedilmektedir. Bu verilerden yola çıkarak farklı malzemelerin bir aradalığı beraberinde eser üzerinde, birbirinden bağımsız aynı zamanda da birbirini etkileyen bozulmaların oluşmasını sağlamaktadır. Bu süreç çağdaş sanat bağlamında eserleri ve bu çerçevede kullanılan malzemeleri incelemek, koruma ve onarım etiğini oluşturmak için disiplinler arası çalışmayı gerekli kılmaktadır.

Bu çalışmada, çağdaş sanat alanında eserler veren günümüz sanatçılarının ürettiği eserlerde meydana gelen bozulmalar, yanlış sergilemeler, rötuşlar, depolama gibi birçok faktör incelenmiştir. Ayrıca eserlerin üretim aşamasında kullanılan malzemeler, yapım teknikleri ve eserin kavramsal içeriği hakkında bilgiler almak için sanatçıları ile görüşülmüş ve bu değerli bilgiler ışığında çalışmalar yapılmıştır.

Anahtar kelimeler; Sanat, Koruma, Onarım, Çağdaş Sanat, Eser, Restorasyon, Konservasyon

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Su Altı Kültür Varlıklarını Koruma Anabilim Dalı, İstanbul/TÜRKİYE E-posta: serpilperegrini@gmail.com

Different Perspectives on Conservation and Restoration Applications of Contemporary Art Works

Abstract

When we examine today's art in terms of the materials used, it is possible to encounter the materials that are different from traditional methods and still open to exploration. Of course, the rapid change of the age we live, in this context, production and technology has affected humanity as well as art and the artist. Today's artist sometimes uses the materials in daily practice as composites and also presents these materials as works. For instance, in 1917, Marcel Duchamp's presentation of a used urinal as a work of art caused a change in the perception of the art objects in art history. Art practices produced after this period are called as art ethics by art historians and critics who have worked on this subject. When the artifacts are examined within the concept of contemporary art, certain criterias are not mentioned in terms of application, method and especially material usage. Based on these data a combination of different materials together both independent and codependent causes disruptive effects on object. This process requires interdisciplinary study to examine the works and materials used in the context of contemporary art, and to create the ethics of conservation and restoration.

In this study, many factors such as deterioration, misexhibition, retouching and storage have been examined in the works of contemporary artists. In addition, artists were interviewed to understand the materials used in the production stage of the artifacts, production techniques and the conceptual content of the work and studies have been done in the light of this valuable information.

Keywords: Art, Conservation, Restoration, Contemporary Art, Artifact

Yenikapı Batıklarında Melamin Formaldehit Uygulaması

Sedef ÖZTÜRK¹

Özet

İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından 2004 yılından itibaren İstanbul'un Yenikapı semtinde gerçekleştirilen Marmaray-Metro kazı çalışmaları ile 5. ve 11. yüzyıllar arasına tarihlendirilen 37 adet batık gemi kalıntısı gün ışığına çıkarılmıştır. En geniş Ortaçağ batık gemi koleksiyonunu oluşturan söz konusu batıkların 31 tanesi üzerindeki konservasyon çalışmaları Prof. Dr. Ufuk KOCABAŞ'ın başkanlığını yaptığı Yenikapı Batıkları Projesi bünyesindeki bir ekip tarafından sürdürülmektedir. Konservasyon çalışmaları sonrası nihai hedef bu önemli koleksiyonun bilimsel prosedürlere uygun bir şekilde korunarak müzede sergilenebilir hale gelmesidir. Yenikapı Batıklarına ait ahşapların müzede sergilenebilmesi için gerekli koruma çalışmalarında iki yöntem kullanılmaktadır. Bunlar; polietilen glikol ön-emdirmesi sonrası vakumlu dondurarak kurutma yöntemi ve melamin formaldehit uygulamasıdır.

Melamin formaldehit uygulaması yüksek su içeriği ve düşük yoğunluğa sahip batık ahşaplarında tercih edilen bir uygulama olup söz konusu ahşaplarda boyutsal durağanlığı sağlama konusunda oldukça iyi sonuçlar vermiştir. Melamin formaldehit reçinesi, Yenikapı Batıklarına ait ahşaplara, %25 konsantrasyonda hazırlanarak emdirilmektedir. Ayrıca koruma çalışmaları gerçekleştirilen ahşaplara birtakım özellikler kazandırabilmek amacıyla çözelti içerisinde trietanolamin, üre, trietilenglikol ve bazı durumlarda gliseroldiasetat ilave edilmektedir. Uygulama sonrası ahşaplar sıcaklığı ortalama olarak 50 °C ayarlanmış fırında 9-14 gün arasında kurutulmaktadır. Fırınlama işlemi sonrası polietilen folyoya sarılan ahşaplar altı ay süre ile depolanmakta, bu işlem sonrası konservasyon uygulaması tamamlanmaktadır. Bu çalışmada söz konusu sürecin detayları Yenikapı Batıkları Projesi Uygulama ve Araştırma Laboratuvarı'nda gerçekleştirilen melamin formaldehit yöntemi üzerinden örneklendirilerek anlatılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yenikapı Batıkları, Melamin Formaldehit, Konservasyon, Suya Doymuş Ahşap

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Sualtı Kültür Kalıntıları Koruma Anabilim Dalı, İstanbul/TÜRKİYE E-posta: sdef.ozturk@gmail.com

Application of Melamine Formaldehyde in Yenikapı Shipwrecks

Abstract

In Yenikapı, Istanbul, 37 shipwrecks that date back to 5th and 11th centuries have been unearthed by the Marmaray-Subway excavations that have been carried out by The Directorate of Istanbul Archaeology Museums since 2004. These excavations consist of the a team led by largest medieval shipwreck collection and 31 numbers of them have been conserved by a team led by Prof. Dr. Ufuk Kocabaş within the Yenikapı Shipwrecks Project. After the process of conservation and restoration, the ultimate goal is to protect this historic collection in accordance with the scientific procedures and make it ready to be exhibited in a museum. Two methods are adopted during the conservation process to exhibit the woods of Yenikapı Shipwrecks in a museum. These methods are polyethylene glycol pre-impregnation process followed by vacuum freeze drying and the application of melamine formaldehyde.

Melamine formaldehyde application is preferred for wrecked woods that have high water content and low density, and it has resulted very well in enabling the dimensional stability of these woods. Melamine formaldehyde resin is impregnated into the woods of the Yenikapı Shipwrecks by being prepared in 25% concentration. Besides this, in an aim to bring certain features to the conserved woods, triethanolamine, urea, triethylene glycol, and in some cases glycerol diacetate are added into the solution. After the application, for 9-14 days the woods are dried in an oven that has been preheated to about 50⁰C. Followed by the drying step, the woods that have been wrapped with polyethylene folio are stored for 6 months. The conservation process is completed after this step. The details regarding the aforementioned process in the present study are demonstrated through the melamine formaldehyde method used in Yenikapı Shipwrecks Application and Research Laboratory.

Keywords: Yenikapı Shipwrecks, Melamine Formaldehyde, Conservation, Waterlogged Wood

Yenikapı Batıklarında Polietilen Glikol Ön-Emdirmesi Sonrası Vakumlu Dondurarak Kurutma Uygulaması

Hilal GÜLER¹

Osman Haktan UYGUN²

Özet

2004-2013 yılları arasında İstanbul Arkeoloji Müzeleri tarafından Yenikapı Marmaray-Metro şantiyesinde gerçekleştirilen kurtarma kazılarında Erken Bizans Döneminde Konstantinopolis'in en büyük limanı olan Portus Theodosiacus/ Theodosius Limanı ortaya çıkarılmıştır. Lykos (Bayrampaşa) deresinin taşıdığı alüvyonla dolarak günümüzde denizden yaklaşık 500 m içeride kalmış 58 bin metrekarelik bir alanda gerçekleştirilen kazılarda on binlerce arkeolojik eser ele geçirilmiştir. Bu eserler arasında Erken ve Orta Bizans Dönemlerine tarihlenen 37 batık şimdiye kadar bilinen en geniş arkeolojik batık koleksiyonu olmasının yanı sıra, oldukça iyi korunmuş halde günümüze ulaşmaları nedeniyle de büyük önem taşımaktadır. Türkiye'de şimdiye kadar kent içi arkeolojik sitelerinde yürütülen en kapsamlı kurtarma projesi olan bu çalışmayla gün ışığına çıkartılan batık gemilerin 27'si üzerindeki bilimsel çalışmaları İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü üstlenmiştir. Bölüm akademisyenleri, uzmanlar ve stajyer öğrenciler tarafından yürütülen çalışmalar; kazı sonrası belgeleme, rekonstrüksiyon, konservasyon ve restorasyon aşamalarından oluşmaktadır. Söz konusu konservasyon aşamasında suya doymuş ahşapların bozulma durumuna göre polietilen glikol (PEG) veya melamin formaldehit emdirme yöntemi uygulanmaktadır.

Bu çalışmanın konusunu oluşturan Polietilen glikol ön-empirisi sonrası vakumlu dondurarak kurutma yöntemi Yenikapı Batıklarına ait ahşapların korunmasında tercih edilen en güvenilir uygulamalar arasında yer almaktadır. Uygulama öncesi ahşaplara final konsantrasyonuna (%45) kadar PEG emdirilmekte, emdirme çalışmalarının tamamlandığı gerekli analiz uygulamaları ile anlaşıldıktan sonra ahşapların vakumlu dondurarak kurutma cihazında kurutulma çalışmalarına geçilmektedir. Kurutma sonrası konservasyon uygulamaları tamamlanan ahşaplar müzede sergilenebilir hale gelmektedir. Bu çalışmada söz konusu sürecin detayları Yenikapı Batıkları Projesi Uygulama ve Araştırma Laboratuvarı'nda gerçekleştirilen PEG ön-empirisi sonrası vakumlu dondurarak kurutma yöntemi üzerinden örneklendirilerek anlatılmaktadır.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Suatlı Kültür Kalıntıları Koruma Anabilim Dalı, İstanbul/TÜRKİYE E-posta: hilalguler.yk@gmail.com

² Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Suatlı Kültür Kalıntıları Koruma Anabilim Dalı, İstanbul/TÜRKİYE E-posta: osmanhaktanuyg@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Suya Doymuş Ahşap, Polietilen Glikol, Vakumlu Dondurarak Kurutma, Yenikapı Batıkları

Polyethylene Glycol Pre-Impregnation and Vacuum Freeze Drying Method

Abstract

During the Byzantine period, Portus Theodosiacus / Theodosius Port, the largest port of Constantinople, was unearthed during the rescue excavations carried out by the Istanbul Archaeological Museums on the Yenikapı Marmaray-Metro site between 2004 and 2013. The excavations have been carried out on an area of 58 thousand square meters, which is now approximately 500 m away from the sea, were filled with alluviums carried by the Lykos (Bayrampaşa) creek, and tens of thousands of archaeological finds were recovered. Among these finds, the 37 wrecks dated to the Early and Middle Byzantine Periods are of great importance since they are the largest collection of archaeological wrecks dated to the middle age and they are very well preserved. Istanbul University, Faculty of Letters, Department of Conservation of Marine Archaeological Objects has undertaken the study of 27 shipwrecks which brought to light by one of the largest urban archaeological salvage excavations ever conducted. Department academicians, experts and trainee students carried out post-excavation documentation, reconstruction, conservation and restoration studies for over the years.

In conservation phase of the work, polyethyleneglycol (PEG) or melamine formaldehyde impregnation is applied according to the degradation of waterlogged woods.

Vacuum freeze drying method after polyethylene glycol pre-impregnation, which is the subject of this study, is among the most reliable applications preferred for conservation of archaeological woods of Yenikapı Shipwrecks. Before the application, PEG is impregnated at the final concentration to the waterlogged woods (45%). After the impregnation work is completed with the necessary analysis applications, drying of the wood in the vacuum freeze dryer is started. After drying, the conservation of the archaeological wood is completed and they can be exhibited in the museum. In this study, the details of the process will be explained by vacuum freeze drying method after PEG pre-impregnation that performed in Yenikapı Shipwrecks Project Laboratory.

Keywords: Waterlogged Woods, Polyethylene Glycol, Vacuum Freeze Drying, Yenikapı Shipwrecks

Yenikapı Batıkları - Laboratuvarında Belgeleme

Çisil ŞANLİGENÇLER¹
Büşra ARI²

Özet

Yenikapı Kazıları, 2004-2013 yıllarında İstanbul'un Yenikapı semtinde Marmaray-Metro projeleri kapsamında, İstanbul Arkeoloji Müzeleri sorumluluğunda gerçekleştirilmiştir. Bu kazılarda gün yüzüne çıkarılmış olan Theodosius Limanı'nda, MS 5. ile 11.yüzyıl arasına tarihlenen 37 adet batık kalıntısına ulaşılmıştır. Batıklardan 27 adeti, Prof. Dr. Ufuk Kocabaş başkanlığındaki İstanbul Üniversitesi Yenikapı Batıkları Projesi Ekibi tarafından belgelenecek, araziden kaldırılmış ve tatlı su havuzlarında koruma altına alınmıştır. Günümüzde, İstanbul Üniversitesi Yenikapı Batıkları Araştırma Merkezi'nde, batık ahşapları üzerindeki belgeleme, yapım tekniği ve konservasyona yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu sunumda, Laboratuvarımızda gerçekleştirilen belgeleme çalışmaları ve önemi üzerinde durulacaktır.

Laboratuvardaki belgeleme çalışmaları; ahşap elemanlarının parça bazında 3B birebir çizimleri, kataloglarının oluşturulması, gemi ve teknelerin yapım teknolojisi ve tasarımlarını bulmaya yönelik yapısal analizler, rekonstrüksiyona yönelik 3B modellemeler, fotoğraf ve fotomozaik alt başlıkları altında toplanmaktadır.

Yenikapı'da, in-situ belgeleme ve laboratuvarında yapılan parça bazındaki çizimler birbirleriyle entegre olabilecek şekilde 3B olarak yapılmaktadır. Arazide Total Station kullanımına karşılık laboratuvarında FaroArm cihazı kullanılmaktadır. 2B ve 3B belgelemeler, mevcut durumun kayıt altına alınmasının yanı sıra ileride gerçekleştirilecek olan rekonstrüksiyon çalışmaları ile müzede kurulum ve sergileme teknikleri açısından da büyük bir önem taşımaktadır. Yapılan çizimlerin en önemli desteğini fotoğraf çalışmaları oluşturmaktadır. Fotoğraf çekimleri sayesinde, eserin, tekstürü, rengi, boyutsal bütünlüğü, üzerindeki hasar durumu görsel ve o anki haliyle kayıt altına alınmış olunur. Genel ve detay fotoğrafların eserin farklı açılarındaki yüzeyleri doğru yansıtması, yüksek çözünürlüklü olması, deformasyon oranının düşük olması gibi parametrelere dikkat edilerek çekilmesi gerekmektedir. Özellikle, yapım teknolojisi çalışmalarında ahşap yüzeylerinde bulunan alet izleri, çivi delikleri ve damar yapısı gibi ayrıntılar oldukça önemlidir. Bu nedenle fotoğrafların yanı sıra tüm ahşap elemanların en az iki yüzeyi olacak şekilde fotomozaik çalışmaları yapılmaktadır.

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: sanligencercisil@gmail.com

²Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: azelbusra@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Yenikapı Batıkları, Belgeleme, Foto-mozaik, 3B çizim

Yenikapı Shipwrecks - Documentation in Laboratory

Abstract

The Yenikapı Excavations were carried out under the Marmaray-Metro projects in the Yenikapı district of Istanbul between 2004 and 2013, under the responsibility of the Istanbul Archaeological Museums. 37 wreck remnants dating from the 5th to the 11th century were found in the Theodosian Harbour which is uncovered in the excavations. 27 of the shipwrecks were documented and removed from the site and taken under protection in freshwater tanks by the Istanbul University Yenikapı Shipwrecks Project Team under the directory of Prof. Dr. Ufuk Kocabaş. Recently, documentation, construction techniques studies and conservation of shipwreck woods ongoing in the Yenikapı Shipwrecks Research Center of Istanbul University. In this presentation, documentation studies and their importance will be emphasized.

The documentation studies in the laboratory are consist of topics of 3D actual drawings of wooden elements, catalogues, structural analysis for finding the construction technology and designs of ships and boats, 3D modelling for reconstruction, photography and photomosaic.

In-situ documentation in Yenikapı site and drawings of parts in the laboratory are made in 3D so that they can be integrated with each other. In the field, Total Station is used while FaroArm device is used in the laboratory. The 2D and 3D documentation is of great importance for recording the current situation in terms of installation and display techniques in the museum as well as the reconstruction studies to be carried out in the future. The most important supporters of the drawings are the photographic works. Thanks to photographs, the artifacts are recorded visually and in the current state of work like; texture, color, dimensional integrity, the damage situation can be seen.

General and detailed photographs should be made by carefully reflecting the surfaces in different angles of the work, high resolution and low deformation rate. Particularly in ship building technology work, details such as tool marks, nail holes and grain structure on the wooden surfaces are very important. For this reason, photomosaic studies are carried out with at least two surfaces of all wooden elements as well as photographs.

Keywords: Yenikapı Shipwrecks, Documentation, Photo-Mosaic, 3D Drawing

El Yazmalarının ve Kitapların Osmanlı Kütüphanelerinde Geleneksel Onarım ve Koruma Yöntemleri

Negar KAZEMİPOURLEILABADI¹

Özet

Osmanlı kütüphanelerinin geleneksel koruma yöntemleri konusunda zengin bir geçmişi vardır. Bu onarımlarda kullanılan mazleme ve yöntem, araştırılması önemli iki konudur. Onarımların zaman içinde yıpranmaları ve estetik açıdan zayıf bir görünüme sahip olmaları, bu onarımların dikkate alınmadan çıkarılıp değiştirilmelerinden kaynaklanmaktadır. Geleneksel onarımların belgelenmesi ve daha detaylı inceleme bu alanda boşluğu hissedilen bir konudur. Avrupada Osmanlı kitapları ile ilgili yapılan çalışmalarda özellikle geleneksel onarımlar “yerli onarım” adı ile anılmış ve böylece yeni bir tanım olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmalara göre geleneksel onarımlar genellikle iyi malzeme kullanılarak yapılmış ve onarımlar kitap sanatları ile ilgili çalışan kişiler tarafından yapılmıştır. Bu alanda ayrılan bütçe ve eser sahibinin zevki dahil, kitabın restorasyonu konusunda izlenen kuralları ve eserlerin bütünlüğü ve emsalsizliğini korunması açısından inceleme yapılması önemlidir. Osmanlı kütüphanelerinde yapılan cilt yenilemelerin eski ciltle aynı renk ve malzemede yapıldığı bilinmektedir. Bu yöntemin nedeni eserin asaleti ve bütünlüğünü koruma yada kitapların kütüphane raflarında daha kolay ve erişilebilir olması olabilir. Kağıtlarda yapılan ekler, vasalle yöntemi ile yapıştırılan sayfalar, çeşitli nedenler ve yöntemler ile yapılır. Başka bir geleneksel koruma yöntemi olarak kitapların ve el yazmaların ilk sayfalarına yazılan dualar veya kitap sahipleri tarafından yazılan bed dualar önemli bir yere sahiptir. Bu yazıda, Osmanlı kütüphanelerinde yapılan geleneksel onarımların nitelik ve nicelikleri koruma kuralları çerçevesinde incelenecek ve yorumlanacaktır.

¹ Yüksek Lisans Mezunu, Kadir Has Üniversitesi Kültür Varlıkları Koruma ve Onarım Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: negarkazempour@gmail.com

Traditional Restoration and Conservation Methods of Books and Manuscripts in Ottoman Libraries

Abstract

Ottoman libraries have a rich past about traditional preservation systems in caring books and manuscripts. Understanding repairs on Islamic manuscripts and identifying books restoration history have a great role in conservation of these treasures today and in the future.

Past restorations as an evidence of history of books and manuscripts, identify the materials and restoration approach. These are two important subjects need to be studied more because they carry the meaning and value of book. These repairs are not always aesthetically pleasing, because they always removed and changed without taking any notice of old restorations. According to studies these treatments are applied by craftsmen or laypersons and called native repairs. Some documentaries show the best materials used in treatments and repairs. As point of view of restoration theory study the importance of authenticity or originality and integrity need to be understood. Studies show that in Ottoman libraries they prefer to renew book cover or vellum with same color material. So they can be maintain integrity or to reach books easily on bookshelves in the libraries. Manuscripts are usually repaired with techniques known as *vassale*. This technique is attaching paper pieces together, which often used in books and manuscripts in Ottoman libraries. In this paper we try to find out the roots and reasons for repairs of books in Ottoman libraries.

TSM Harem, Valide Dairesindeki Duvar Resmi Restorasyonu ve Konservasyonu Uygulamaları

Elif Naz ÜÇER¹

Özet

Bu bildiri III. Murad tarafından 1580'lerde Harem'de genişletme ve yenileme faaliyetlerinin sonucu yapılan Valide Dairesi'nin duvar resimlerinin konservasyon ve restorasyon çalışmaları ele alınacaktır. Topkapı Sarayı Harem'de bulunan Valide Dairesi'ndeki duvar resimlerinde görülen sorunlar; önceki onarımlardan kaynaklı sorunlar ve kullanıldığı dönemde hamam yapısı yanında olmasından dolayı gördüğü nem kaynaklı hasarlar olarak ele alınacaktır. Önceki onarımlarda görülen zararların ilki, geçici sağlama işlemleri amacıyla yapılan *facing* işleminde yaşanan sorunlardır. Diğer sorun ise, duvar resminin taşıyıcısı olan bağdadinin ahşap elemanlarında, restorasyon çalışması öncesinde çiçek buketlerinin yer aldığı sepet ve kaidelimalakari cinsi bezemeli duvar resimlerinin geçici olarak duvardan sökülmesi işleminde yaşanan sorundur.

Koruma çalışmasının işlem basamaklarının ilki olarak, parçaların morötesi (ultraviyole) ışık ile durum tespiti yapılmıştır. Sağlama amacıyla kullanılan malzeme seçiminde, akrilik yerine mineral kökenli sağlama malzemeleri tercih edilerek yüzey iyileştirmeleri gerçekleştirilmiştir. Boya dökülmesi gözlemlenen alanlar *facing* işlemi ile geçici koruma altına alınmıştır. Sıva katmanlarında yer alan boşluklara enjeksiyon işlemi uygulanarak doku kuvvetlendirilmiştir. Yerinden sökülmüş parçaların tekrar monte edileceği yüzeylerde ahşap karkas yapı yenilenmiş ve bağdadi sıva kurgusu hazırlanmıştır. Hazırlanan parçalar atölyeden montaj alanına taşınmıştır. Montajın yapılacağı yüzeyler için paslanmaz ekipmanlar oluşturulmuştur. Muhtelif işlemler sonucunda parçaların monte edileceği yerler ölçülandırılmış ve parçalar monte edilmiştir. Montaj zeminlerine kimyasal yüzey koruyucular ve ek yerlerine yastıklama için malzemeler kullanarak uygulamalar sonuçlandırılmıştır. Ek yerlerine orijinal malzeme ile uyum sağlayacak şekilde sıva uygulanmış ve yüzey tümlenmiştir. Yapılan laboratuvar analizleri neticesinde üretilen pigment boyalar ile duvar resminin rötuşları yapılarak resimlerin restorasyon ve konservasyon süreci tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Restorasyon, Konservasyon, Duvar Resmi, Valide Sultan, Kalemşi.

¹Lisans Öğrencisi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Eserleri Restorasyonu ve Konservasyonu Bölümü, İstanbul/TÜRKİYE, E-posta: elifnazucer@gmail.com

Restoration and Conservation Applications on the Wall Paintings in the “Apartment of the Queen Mother” located at Harem of Topkapı Palace Museum

Abstract

In this paper examines the conservation and restoration work of the wall paintings of the “Apartment of the Queen Mother”, which were ordered by III. Murad in 1580 during the expansion and renovation of the Harem. The problems of the wall paintings in the “Apartment of the Queen Mother” which is located in the Harem of Topkapı Palace, shall be dealt with as follows: the problems caused by previous repairs and the moisture damage due to being close to the Hamam entrance when it was still used. The first of the damages in previous repairs is the problem in the facing process for temporary consolidation. The other problem consists the mural painting’s “bağdadı” wooden parts. It is the situation occurred before the restoration which happened in the process of temporary removal of the mural paintings with the “malakari” typed decorations of flower bouquets and baskets.

Primarily, the conditions of the stated parts were detected by using ultraviolet light. Surface improvements have been carried out for the reinforcement by mineral based consolidants instead of acrylic. The flaking areas were temporarily protected by facing. The substance was strengthened between the empty areas in the plaster by injections on the surfaces where these parts should be reassembled, the wooden carcass “bağdadı” structure was renewed and the plaster construction was rebuilt. The prepared parts were moved to the site. Stainless equipment was made ready for the mounting surface. The mounting area was measured. As a result of various operations, and the parts were successfully mounted. Applications were completed by using chemical surface protectors and materials for cushioning the joints of the surfaces. A proper plaster was applied to the joints in order to comply with the original material and the surface was integrated. The paintings were retouched by using pigment paints created through laboratory analyzes and the restoration and conservation process of the paintings was completed.

Keywords: Restoration, conservation, wall painting, “Apartment of the Queen Mother”, hand-drawn ornaments

Çağdaş Eserlerin Konservasyonu ve Restorasyonu Teorisi Üzerine Bir İnceleme

Zeynep ALP¹

Özet

Bu çalışmada 1963 yılında İtalyan sanat tarihçisi Cesare Brandi'nin "Restorasyon Teorisi" başlıklı yazısının günümüzde çağdaş sanatın yükselişi ile geçerliliğini ne kadar koruduğu araştırılmıştır. Günümüzde halen birçok restoratörün yararlandığı ve modern restorasyon teorisinin temellerini atan bu yazı, eserlerin restorasyon sürecinde izlenilmesi gereken aşamaları ve etikleri tanımlamıştır. Eseri oluşturan material eseri somutlaştıran, eserin temelindeki soyut kavramı hayata geçiren bir araç ise restorasyon sürecini oluşturacak olan müdahalenin sınırları yeniden belirlenmelidir. Bu durum Brandi'nin tüm sanat eserlerinin korunmasında geçerli olan tek bir teori oluşturma arzusuyla ilgili birçok temel soruyu gündeme getirmektedir. Brandi'nin teorisini temel alarak, çağdaş sanatta sanatçının amacının tümüyle farkına varılması, sanatçının esas niyeti dahilinde her bir sanat eseri için farklı konservasyon ve restorasyon uygulamalarının yürütülmesi gerekmektedir. Yanlış planlanan bir restorasyon ve konservasyon sürecinin yeri geldiğinde eserin doğal bozulma sürecinden daha ciddi hasarlara yol açabileceğini bilmek önemlidir. Sonuç olarak çağdaş eser restorasyonu ve konservasyonuna yaklaşım, ideolojik bir tartışma olarak halen devam etmektedir ve etmelidir. Günümüzde göz önünde bulundurulması gereken nokta, sanatçının biricik amacına ve fikrine saygı duymaktır. Tek bir teoriden ziyade, ihtiyaç olan, genel olarak üzerinde uzlaşmış etik, prensip ve kılavuzlar dizisinin varlığı ve restoratör ve konservatörlerin sürekli bilgi paylaşımında bulunarak bunların gelişimini sağlamalarıdır. Bugün Brandi'nin felsefesi çağdaş sanatı tümüyle kapsamaya da etik titizliğiyle halen günümüz restoratör ve konservatörlerine çalışmalarının en zorlu yönlerine ışık tutmak için oldukça önemli bir model sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Restorasyon, Konservasyon, Çağdaş Sanat, Restorasyon Teorisi, Cesare Brandi

¹LisansÖğrencisi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Eserleri Restorasyonu ve Konservasyonu Bölümü, İstanbul/TÜRKİYE, E-posta: zeynepalp1996@gmail.com

A Study on the Conservation and Restoration Theory of Contemporary Art

Abstract

This study examines whether the Italian art historian Cesare Brandi's article titled "Theory of Restoration" is still valid with the rise of contemporary art. This source, which has founded the modern theory of restoration, and which is still used by many restorers, defines the stages and ethics to be followed in the restoration process of artworks. If the abstract concept that forms the basis of the work is the original material and if the material itself is a tool that embodies the abstract, then the boundaries of the intervention which will create the restoration process should be re-determined. This raises various fundamental questions about Brandi's desire to create a single theory that is valid in the preservation of all artifacts. Following Brandi's theory, it is necessary to fully realize the artist's aim in contemporary art, and to carry out different conservation and restoration practices for each work of art. It is important to know that an improperly planned restoration and conservation process can lead to more serious damage than the natural degradation process of the work of art. As a result, the approach to the restoration and conservation of contemporary works is still an ideological debate and it rather should be so. The main consideration today is to respect the artist's unique purpose and idea. Rather than a single theory, the need is a set of ethics, principles, and guidelines that are generally agreed on, and the continuous exchange of information among restorers and conservators. Today, Brandi's philosophy, although it does not entirely cover contemporary art, offers a crucial model with its ethical rigor to shed light on its most challenging aspects for the restorers and conservators.

Keywords: Restoration, Conservation, Contemporary Art, Restoration Theory, Cesare Brandi

Portrait of Mr. Miguel Moral de López, an Example of the Reuse of Canvases in New Spain Identification of Materials and Techniques for Canvas Reutilization

Natalia Meza Mercado¹
Sofía Terán Martínez²

Abstract

The Portrait of don Miguel Moral de López, by the painter Juan de Villegas, is an oil easel painting of the eighteenth century, created during the Spanish Viceroyalty period. It was restored in the Seminar-Workshop of Restoration of Easel Painting, of the National School of Conservation, Restoration and Museography in Mexico; and it is an example of the reutilization practices of canvases in New Spain. Studies from conservation allow the comprehension of these solutions, an to relate the information with artistic intentions of the artists and the state of conservation of the paintings.

The purpose of this work is to present the adaptations that the artist had to give to the canvas, at a structural and image level, to make the portrait the way we see it nowadays. From a organoleptic and scientific approximation, that included analysis with observation at simple view and with special lights, identification of organic mater, identification of inorganic materials with X-ray fluorescence as well as stratigraphic sections and radiographs; the students could understand the manufacture of the work and its material condition in terms of deterioration. The results evidenced the presence of an unfinished portrait, under the portrait we actually see, probably done in the workshop of the same artist.

From the data obtained, it was established restoration solutions that respect the historical-material condition, which supports the actual materiality of the painting. At the same time it opened new investigation lines for studying the artistic practices for canvas reutilization and, specifically from the workshop of Juan de Villegas in Puebla, Mexico.

¹ National School of Conservation, Restoration and Museography “Manuel del Castillo Negrete MEXICO, E-mail: natalia_meza_m@encrym.edu.mx

² National School of Conservation, Restoration and Museography “Manuel del Castillo Negrete MEXICO, E-mail: sofia_teran_m@encrym.edu.mx

Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü

Mehveş Göksu GÖKMEN¹

Özet

Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının korunması ve onarımı alanında lisans düzeyinde eğitim vermek; ulusal ve uluslararası ilkeler, yasal düzenlemeler ve mesleki etik kurallar çerçevesinde bilimsel araştırma ve uygulamaları gerçekleştirmek ve bu alanda Türkiye'nin ihtiyacı olan meslek elemanlarını yetiştirmek amacıyla kurulmuştur. Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü'nün 2015 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi bünyesinde açılmasına karar verilmiştir.

Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında dört yıllık lisans eğitimi vermeye başlamıştır. Bölümün temel çalışma alanları; taşınır kültür varlıklarının, sanat eserlerinin ve taşınmaz kültür varlıklarının belgelenmesi, bunları tehdit eden mevcut ve muhtemel yıpratıcı etmenleri, bozulmaları teşhis ederek uygun koruma ve onarım (konservasyon ve restorasyon) yöntemlerinin belirlenmesi ve uygulanmasıdır.

Bu bildiriye, bölümün tarihçesi; vizyon, misyon ve hedefleri; öğretim elemanları ve ders programı; bölümün fiziksel kapasitesi; staj imkanları; mezunların çalışma olanakları; öğrenci kabul koşulları ile bölüm faaliyetleri hakkında bilgi verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür Varlığı, Konservasyon, Restorasyon

Yıldız Technical University Faculty of Architecture Department of Conservation and Restoration of Cultural Property

Abstract

The Department of Conservation and Restoration of Cultural Property is established with the aims of providing education at undergraduate level in the field of conservation

¹Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü İstanbul/TÜRKİYE E-posta: goksuum@hotmail.com

and restoration of movable and immovable cultural property; carrying out scientific researches and practices within the framework of national and international principles, legal regulations and professional ethical codes; and educating professional staff required in this field in our country. Establishment of the department was decided at the meeting of the Executive Committee of Council of Higher Education on 13th of May, 2015.

Department of Conservation and Restoration of Cultural Property of Yildiz Technical University started its training by 2018-2019 Academic Year. Basic study areas of the Department are documentation of movable and immovable cultural property and artworks; identification and implementation of proper conservation and restoration methods through diagnosing current and potential deteriorative factors and deterioration mechanisms threatening cultural property.

With this paper, it was aimed to give information about the department's history, vision, mission and goals, academic staff, course contents, physical capacity, the possibilities of internship of the students and occupation of the graduates, student admission requirements, and department activities.

Keywords: Cultural Property, Conservation, Restoration

POSTER SUNUMLARI

POSTER PRESENTATIONS

Bir Efsane mi?: Seramik Koruma-Onarımında Paraloid Kullanımı

Kardelen ARİN¹

Özet

Koruma-Onarımında birçok malzeme türünde yapıştırıcı ve sağlamlaştırıcı olarak kullanılan Paraloid serisindeki ürünler, etkili, işlevsel ve geri dönüşlü oluşu nedeni ile koruma laboratuvarlarının vazgeçilmez bir malzemesidir. Kimyasal olarak bir etil-metakrilat kopolimer olarak tanımlanan bu ürün şeffaf boncuklar halinde üretilmekte ve istenen özelliğe uygun oranda aseton, tolüen, etanol ve ksilen gibi çözücüler içinde çözülerek kullanılmaktadır. Bu özelliği sayesinde kullanım amacına ve çalışma süresine göre çözücü miktarları değiştirilerek farklı özelliklerde Paraloid elde edilebilmektedir. Bununla birlikte çözeltinin hazırlanması ve ambalajlanması, uygulamanın başarısında birinci derecede önem taşımaktadır. Bu çalışmada Paraloidin tarihçesi, ürün türleri, kimyasal yapısı, fiziksel özellikleri, uygulama alanları ele alınacak, seramik malzemenin koruma-onarımında kullanılan ürünlerin avantajları ve dezavantajları irdelenecektir. Çalışmada, bu tür yapıştırıcıların çok sayıdaki avantajının yanı sıra, çözeltinin hazırlanmasında ya da ambalajlanmasındaki hatalar nedeni ile başarısız uygulamaların da meydana geldiği vurgulanacaktır. Bu doğrultuda, ülkemizdeki koruma-onarım malzeme tedarikçilerinin bu ürünü hazır tüpler halinde pazarlamaları ya da ambalajlama malzemelerinin teminini sağlamalarının bir ihtiyaç olduğu sonucuna varılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Paraloid, Konservasyon, Restorasyon, Seramik

A Legend?: Using Paraloid for Conservation-Restoration of Ceramics

Abstract

Products of Paraloid series using as adhesive and consolidant for different materials are indispensable conservation materials at laboratories especially their efficient, functional and reversible properties. The products, chemically defined as an ethyl-

¹ Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü
Lisans Öğrencisi, krdlnarin@gmail.com

methacrylate copolymer, manufactured as crystal beads and use as solution after solved in various solvents like acetone, toluene and ethanol. Paraloid with different properties can be obtained by changing the solvent amounts according to the purpose of use and working time. However, the preparation and packaging of the solution are of primary importance in the success of the application. In this study, the history of Paraloid, product types, chemical structure, physical properties, application areas will be discussed, and advantages and disadvantages of the products used in the conservation-restoration of ceramics materials will be examined. In addition to the numerous advantages of such adhesives, the study will be emphasized that unsuccessful applications occur due to errors in the preparation or packaging of the solution. Accordingly, it will be concluded that the conservation-restoration material suppliers in our country need to supply this product as ready-made tubes or supply of packaging materials.

Keywords: Paraloid, Conservation, Restoration, Ceramics

Seramik Objelerde Tamamlama Yaklaşımları Üzerine Bir Eleştiri

Tuğçe ERDOĞAN¹

Özet

Arkeolojik buluntu olan seramik objeler, genelde kırık ve bazı bölümleri eksik olarak ele geçerler. Yapılan incelemeler sonucu eserin tüm parçalarının bulunmayacağına karar verildiğinde bu eksik bölümler genelde alçı veya uygun bir dolgu malzemesi ile tamamlanmaktadır. Mimarının aksine küçük buluntulara dolgu işleminin hangi durumlarda uygulanabileceği ve bu konuda uyulması gereken ilkeler belirlenmemiştir. Bu konu Koruma-Onarım etiğinde önemli bir tartışma konusudur. Bu çalışmada farklı tamamlama yaklaşımları ele alınacak ve koruma etiği bakımından değerlendirilecektir. Çalışmada aynı zamanda gereksiz yapılan tamamlamalar ve yanlış yöntemlerin kullanılmasının objeye büyük zararlar verdiği vurgulanacaktır.

Anahtar Sözcükler: Seramik, Tamamlama, Koruma Etiği, Venedik Tüzüğü

A Critics on the Approaches Concerning Filling Loses of Ceramic Objects

Abstract

As the archaeological findings, ceramic objects are generally recovered as broken or some missing parts. When it is decided that all the pieces of the artifact will not be found as a result of the investigations, these missing parts are generally filled with gypsum or a suitable filling material. Unlike architecture, the conditions under which the filling process can be applied and the principles to be adhered are not established for small findings. This issue is a matter of debate in Conservation-Restoration ethics. In this study, different completion approaches will be discussed and evaluated in terms of protection ethics. In this study, it is also emphasized that unnecessary completions and the use of inappropriate methods give great damage to the object.

Keywords: Ceramics, Completion, Conservation Ethics, Venice Charter

¹ Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü
Lisans Öğrencisi, erdogantugce89@gmail.com

Payam-ı Sabah Gazetesine Uygulanan Koruma İşlemleri

Necati Arda ŞENLİK¹

Özet

El yazmaları, belgeler, gazeteler gibi kağıt üzerine çeşitli boyalar veya mürekkepler kullanılarak oluşturulmuş objeler yüzyıllardır pek çok alanda bilgilerin aktarılmasında önemli bir araç olagelmıştır. Kağıt hem yapımında kullanılan malzemeler hem de yazı malzemesi olarak kullanılan boya ve mürekkep gibi malzemelerden dolayı sıcaklık, nem, ışık, kirleticiler gibi çevresel faktörlerden oldukça kolay etkilenebilen bir malzemedir. Bunlara ek olarak fiziksel faktörler, doğal afetler ve yanlış sergileme ya da depolama koşulları da kağıt objelerin bozulmasına etki eden faktörlerdir. Bu faktörler sonucunda küf, asitlenme, renk değişimleri, kuruma, kırılma gibi bozulmalar ortaya çıkabilmektedir. Bozulma faktörlerinden etkilenmiş eserler üzerinde uygulanması zorunlu olan etkin koruma işlemleri mutlaka alanında uzman kişiler tarafından gerekli metodoloji kapsamında gerçekleştirilmelidir. Bu çalışmanın konusunu, tamamı Osmanlıca yazılmış Payam-ı Sabah gazetesinin 1920'li yıllarda çıkarılan bir nüshasına uygulanan koruma işlemleri oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında kağıt eserlere nasıl muamele edilmesi gerektiği, bu malzemede görülen bozulmalar ve koruma-onarım metodolojisi konusunda bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Koruma-Onarım, Etkin Koruma, Belge, Kağıt, Gazete

Conservation Procedures Applied to Payam-ı Sabah Newspaper

Abstract

Paper objects such as manuscripts, documents, newspapers, etc. which have been created by using various paints or inks, have been an important tool in the transmission of information in many areas for centuries. Paper is a material that can be affected very easily from environmental factors such as temperature, humidity, light, pollutants due to the materials used in its construction as well as the materials such as paint and ink used as writing material. In addition, physical factors, natural disasters and improper display or storage conditions are factors that affect the deterioration of paper objects. As a result of these factors, deteriorationsuch as mold, acidification, color changes, drying, and breaking may occur. The active conservation procedures that applied on

¹ Lisans Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü Ankara/TÜRKİYE E-posta: ardasenlik99@gmail.com

the artifacts affected by deterioration factors must be carried out by the experts within the scope of the methodology required. The subject of this study is the conservation procedures applied to a copy of the Ottoman-Turkish newspaper *Peyam-ı Sabah* published in 1920s. Within the scope of the study, information will be given on how to treat paper artifacts, deteriorations in this material, and conservation-restoration methodology.

Keywords: Conservation-Restoration, Active Conservation, Document, Paper, Newspaper

Bursa Sadağı ve Serçeler Köylerinde Geleneksel Doku Özellikleri ve Koruma Sorunları

Z. Sena GÜNEŞ¹
K. Kutgün EYÜPGİLLER²

Özet

Yerleşim süreci Roma İmparatorluğu ile başlayan Orhaneli ilçesi, Bursa ilinin Dağ Yöresi ilçelerinden biridir. Geçtiğimiz yüzyıl ortalarına kadar hem ilçe merkezinde hem de köylerinde geleneksel yapıım teknikleri ve yerel malzemeler ile üretilen yapıların hakim olduğu doku, ilçe merkezinde bozulmuştur. Ancak ilçeye bağlı pek çok köyde özgünlüğünü kaybetmemiş geleneksel dokulardan bahsedilebilir. Bu dokuların da çeşitli nedenlerle korunmuşlukları tehlike altındadır.

Sadağı ve Serçeler Köyleri, Orhaneli ilçe merkezine oldukça yakın ve bütüncül yerel mimari değerlerinin yanı sıra doğal, ekonomik ve turistik potansiyelleri yüksek yerleşimlerdir. Köylerin ikisi de yamaca yerleşmiştir. Yamaçların alt kotlarında, köylerin bittiği yerde köy halkına ait tarım arazileri başlamaktadır. Yapılar organik sokaklar oluşturacak şekilde konumlanmaktadır. Avlulara veya bahçe duvarlarına rastlanmayan yerleşmelerde yapıların aralarında yine de belirli bahçe mesafeleri vardır. Bahçeler, samanlıklar ile ortak kullanıma ait köy fırınları, çeşmeler ve çamaşırhaneler de konutlar dışında köylerin dokusuna katkıda bulunan değerlerdir.

Tek katlı samanlık, fırın, çamaşırhane gibi yapılar genellikle yığma taş ile inşa edilmiştir. Konutların ise temelden itibaren zemin katın üst kotuna kadar yığma taş üzerine ahşap iskelet içi kerpiç dolgu sistem ile yapıımı yaygındır. Bunların dışında yığma ahşap samanlıklara ve üst katları yığma kerpiç konutlara da rastlanmaktadır. Konutların zemin katları genellikle ahır ve sarpın/ambar, üst katlar ise yaşam alanı olarak kullanılmaktadır.

Kültür varlığı değeri taşıyan yapıların oluşturduğu bu dokular henüz özgün kullanıcılarının tamamını kaybetmemiştir. Ancak kuruldukları tarihlerden itibaren sürekliliği devam eden yerleşimleri en çok terke bağlı bozulmalar tehdit etmektedir. Başta sağlık ve eğitim olmak üzere pek çok temel gereksinimden mahrum kalan yerel halkın göç etmesi sonucu yapılar boş kalmakta ve doğal tahribat sürecine girmektedir. Ayrıca uygunsuz kullanım ve yeni yapılaşma da artan birer tehdit unsurudur.

Anahtar Sözcükler: Orhaneli, Geleneksel Mimari, Kültür Varlığı, Koruma

¹ Yüksek Lisans Programı, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Çevre Kontrolü ve Yapı Teknolojisi İstanbul/TÜRKİYE E-posta: zeynepsena92@gmail.com

² İstanbul Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi İstanbul/TÜRKİYE

Traditional Texture Characteristics of Bursa Sadağı and Serçeler Villages and Conservation Problems

Abstract

Orhaneli district, which settling process begun with Roman Empire, is one of the Mountain Region districts of Bursa. The vernacular texture which consisted of traditional construction techniques and local materials was dominant around Orhaneli town and its village until last mid-century. This texture is deteriorated in Orhaneli town centre. On the other hand there are many villages with their traditional textures still on. However this settlements are in danger for some various reasons.

Sadağı and Serçeler villages are very close to Orhaneli town centre and are holistic by vernacular architectural values besides their high natural, economical and touristic potentials. Both villages were settled on hill sides. Down the lower sides of the hills, where villages ended by natural village-lines, there are villagers' agricultural lands. Buildings located by forming organic streets. Courtyard and gardens are not surrounded by walls but still certain garden margins exist between buildings. Gardens, haylofts and shared spaces such as ovens, fountains and laundries contribute to traditional patterns of villages beside the traditional houses.

The single-floored constructions such as haylofts, ovens and laundries were built with Stone masonry. Residential buildings were erected on stone foundations. Upper floors of houses were built with wooden frame system with adobe filling above Stone masonry ground floors. Wooden masonry hayloft and houses which upper floors were made of adobe masonry are existing even if in small numbers except this construction system. Ground floors were usually functioned as barn and stock room while upper floors were appear as living areas.

All the village buildings which have cultural value still retain most of their original population. However abandonment is the most significant threat reason about deteriorations of settlements which are perpetual since their foundations. Further more inconvenient utilization and recent constructions are also increasing threats for Sadağı and Serçeler villages.

Keywords: Orhaneli, Traditional Architecture, Cultural Property, Conservation